

Disputas
vokiečių kėlu
su valdymu
atstovais

DIRVA

Lietuvos
Nacionali
M.M. 26
Lietuviai

Teodoras Blinstrubas
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVI.

Liepa — July 2, 1971

Nr. 50

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Šiandien ir rytoj

SPEKTAKLIS
PASIBAIGĖ

Pagal Maskvos direktyvas praeitą savaitę Rytų Berlyne vyko SED (Socialistische Einheit Deutschlands), tiksliau pasakius, R. Vokietijos komunistų partijos spektaklis. Vyriausias režisierius ir čia buvo Brežnevas, o jo asistentas -- Honeckeris. Brežnevas suvaidino nekalto avinėlio vaidmenį: mes norime taikos, mes pasiryžę V. Berlyno problemą išspręsti, mes susirūpinę berlyniečių geru gyvenimu, tačiau su sąlyga, jei R. Vokietija bus pripažinta kaip valstybė ir V. Berlynas niekad V. Vokietijai nepriklausys. Honeckeris, kuris tėra tik Brežnevo ruporas, drįso atviriau ir kiekiau kalbėti. Jis išvadino V. Vokietijos socialdemokratų -- liberalų vyriausybę imperialistais, nustatė, kad dviejų vokiečių valdymo sistemų susiartinimas negalimas, o atvirkščiai, yra būtinas R. Vokietijos atsirišimas nuo Vakarų. Mat, Honeckeris bijo, kad atidarius mūro sieną, demokratija nesulaikomai versis į Rytus, o tai būtų didžiausias pavojus komunizmui. Tačiau ir Honeckeris, kaip ir jo bosas Brežnevas, pabrėžė, kad susitarimas dėl V. Berlyno yra galimas. O sąlygos yra Maskvos padiktuotos: status quo ir Stalino laimėjimų pripažinimas.

Šio spektaklio publika, kuri buvo ne laisva valia susirinkusi, o policijos prievarta suvaryta nepaprastai plojo Brežnevui ir visiems komunistų vadams, reikšė padėką, Brežnevas su jaunaisiais broliais atsibūčiavo ir patenkintas į Maskvą sugrįžo. Honeckeris gi laimingas, kad Maskva ir partija jo kietą liniją patvirtino, o suvažiavimas "išrinko" patikimų gaujų, kuri jam padės komunistiškai 17 milijonų vokiečių tvarkyti. Pažymėtina, kad SED viršūnės iškelti nauji komunistų vokiečių technokratai, Honeckerio patikėtiniai. Būdinga, kad saugumo ministras Mielke išrinktas į Politbiurą. Tuo būdu, R. Vokietija, kaip ir Sovietų Rusija, virst labiau saugumiečių valdoma teritorija.

Laisvoji vokiečių spauda buvo labai susirūpinusi dėl Ulbrichto ligos. Mums gi atrodo, kad Ulbrichto liga buvo spektaklio būtina dalis. Senukas pasijuto nuskriaustas ir diplomatiškai susirgo. Tačiau vyriausias spektaklio režisierius tuoj patvarkė, kad Ulbrichtas būtų pagerbtas, paliktas SED pirmininku be diktatūrinės (Nukelta į 2 psl.)

PAINIAVA

Dėl Vietnamo dokumentų paskelbimo

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Kai vieno miesto ar valstijos teismas išsako vienam laikraščiui sustabdyti slaptos Pentagono studijos apie JAV išsivėlimą į pietryčių Azijos karą ištraukų spausdinimą, tuojau jas pradeda spausdinti kitas laikraštis kitoje valstyje. Gauname išpūdzio, kad turime reikalo su tam tikru sąmokslu. Atrodo, kad laikraščiai nori privesti prie absurdo tų dokumentų kvalifikavimą "slaptais" -- koks slaptumas, jei visi turi nuorašus? Bet, jei neturime reikalo su laikraščių sąmokslu, kas gi kitas aprūpina juos reikalinga medžiaga ir koks gali būti to artų tikslas?

Reikia atsiminti, kad labai greitai paaikškėjo ir kas yra tariamas tų dokumentų išdavikas. Įtariamas yra Massachusetts Institute of Technology mokslinis bendradarbis (researcher) Daniel Ellsberg. Jis dirbo Valstybės ir Gynimo departamentuose bei Rand Corporation, kuri valdžios pavedimu atlieka įvairius tyrinėjimo darbus, įskaitant politinės, militarinės ir strateginės buklės nagrinėjimus. Savaimė aišku, kad į tas ištaigas bei instutijas ne kiekvienas primamas, tam reikalingas saugumo ištaigų sutikimas. Kokį jis turėjo tikslą dabar išduoti tai, kas, nors ir nebuvo didelė paslaptimi, bet buvo ir yra klasifikuota kaip slapti dokumentai?

Ellsbergas yra žinomas kaip JAV išsivėlimo į Vietnamo karą priešininkas ir tokiu būdu išduodamas viešumai, kas nuo jos buvo slepiama, būtent, kad Kennedy-Johnsono administracijos ruošėsi rimtam JAV įsikišimui į Vietnamo karą, bet vidaus politikos sumetimais tai nutylėdavo ir viešai net kalbėjo priešingai, jis galėjo norėti paskatinti greičiau pasitraukti iš Vietnamo. Šalia to jis galėjo turėti ir kitų, pavyzdžiui, politinių ambicijų. Nuteis-

tas ar išteisintas Ellsbergas gali tapti herojumi. Be to, jis gali turėti paramos iš tam tikrų grupių. Bet visa tai kol kas tik spekuliacijos, tiesa paaikškės turbūt dar ne visai greitai. Kiek keistokai atrodo ir faktas, kad FBI neskubėjo su Ellsbergo suėmimu.

Taip pat kol kas dar sunku visai tikrai pasakyti, kokį išpūdį ta visa istorija padarys JAV visuomenės daugumai. Laikraščiai, kurie spausdino ištraukas, o taip ir tie kurie tik jas atpasakojo, aplamai imant stengiasi įtaigoti, kad visuomenė buvo apgauta ir kad laikraščiai yra persekiojami dėl savo noro paskelbti tiesą.

Kalbant apie tą pasakutinį teigimą reikia prisiminti buv. Valstybės Sekretoriaus Dean Rusk teigimą:

"Tarp pareigūnų ir žurnalistų visados yra neišvengiamas įtampa dėl mažos mūsų veiklos dalies == kokių 2 ar gal tik vieno nuosimnio visos veiklos, -- kuri turi būti paslaptimi bent laikinai".

Net ir idealiausiaioje demokratijoje valdžia ir politinės partijos negali lošti vien atviromis kortomis, visados turi būti tam tikrų paslapčių kurias išaiškinti ir yra spaudos uždavinys.

Dabar tačiau spauda aiškindama, kaip ir kodėl JAV išsivėlė į Vietnamą, nėra visai bešališka. Pavyzdžiui, labai išpučiamas faktas, kad JAV nenorėjo rinkimų Vietname 1960 m., visai nenurodant, kad komunistai tuo laiku jau turėjo stiprią pogrindžio teror organizaciją, kuri pajėgtų tariamai laisvus rinkimus paversti farsu. Žmonės balsuoti už komunistus ne iš laisvo pasirinkimo, bet baimės.

Tarp kitko, Walt W. Rostow, prezidentų Kennedy ir Johnsono patarėjas užsienio politikos reikalams, dabar teigia,

Dainavoj stovyklavę šauliai, birželio 20 d. minėdami trėmimų ir suklimo sukaktį, prie kryžiaus padėjo gėlių vainiką žuvusiems dėl Lietuvos laisvės pagerbti. Kairėje S. Butkaus šaulių kuopos vėliava, dešinėje skautų vėliava, atsivežta iš Lietuvos. K. Sragausko nuotrauka

SUOMIAI IŠDRISO PASAKYTI TIESĄ

Suomijos vieno žymiausių dienraščių, Helsinginje leidžiamo "Uusi Suomi" š. m. balandžio 25 d. idėtas straipsnis "Baltijos klausimas šių dienų pasauly", sukėlė nepaprastą sovietų įtū-

kad klausimas ar Pietų Korėjos ir Pietų Vietnamo gyventojai nori nepriklausomybės ar būti Pyonyang ar Hanoi režimų valdiniais, labai rūpėjo prezidentui Kennedy. Tik teigiamai atsakęs į tą klausimą, prezidentas Kennedy apsisprendė už palaikymą Pietų Vietnamo režimo.

Kaip Europoje, taip ir Azijoje, JAV vadovavosi principu neleisti ten išsivėlėti kuriai nors vienai priešiška valstybei. Laikymasis to principo privedė prie plataus JAV įsikišimo. Ir šiandien, teigia Rostowas visose Azijos valstybėse nuo Tokio iki Djakartos bijoma per skubaus JAV pasitraukimo.

Tas veda prie išvados kad iš principo JAV įsikišimas buvo reikalingas ir rezultate tas įsikišimas, nepaisant visų aukų, buvo net naudingas. Daug kaštavo tik klaidos, padarytos per tą reikalingą įsikišimą. Bet apie tai vėliau.

žį. Sovietų ambasadorius protestavo Suomijos sostinėje, skelbiminių pobūdžio paneigimai apie "netiesos skelbimą, provokacinį išpuolį" pasirodė ne tik suomių, bet ir Estijos spaudoje.

Suomių dienraščio atviras, nuoširdus žodis apie Baltijos pavergtus kraštus, jų diplomatų ir kt. veiklą Vakaruose, juo labiau vertintinas ir reikšmingas, nes straipsnis paskelbtas sostinės, didelio tiražo, populiariam dienraštyje, idėtas laikraštyje, kuris leidžiamas ne Vakaruose, bet oficialiai draugiškame Sovietų Sąjungai krašte. Apie straipsnį jau yra patyrę ir Baltijos kraštų gyventojai, ypatingai Estijos žmonės.

Straipsnio santrauka: dienraštis savo įžangoje nurodė, kad šių dienų pasauliui būdinga nuolatinė tarptautinės padėties kaita, pvz. Japonijos ir Kinijos kilimas ir Kinijos reikišamas atoslūgis santykiuose su Vakarais ar sovietų gausūs pasitarimai su Vakarais bei atominių ginklų panaudojimo grėsmė. Suomijoje ypatingai atkreiptas dėmesys į sovietų reikalavimą pripažinti dabartinę padėtį Europoje. Ir čia iškyla klausimas: kiek reikšmės šių dienų pasauly turi Baltijos kraštų klausimas?

Toliau pabrėžiama, kad Baltijos kraštų gyventojai, gyveną svetur, nemano, jog karo meto okupacija reiškia Estijos, Latvijos ir Lietuvos valstybių gyvavimo galą. Tie kraštai, principu, yra atsidūrę panašioje padėty, kokioje antrojo didžiojo karo metu buvo Norvegija ir Olandija, skirtumas tik tas kad Baltijos kraštų atveju jų okupacija yra ilgiau užsitęsusi.

Pasak autoriaus suomių dienrašty, Baltijos kraštai sugebėjo išlaikyti savo diplomatines misijas ar atstovus JAV-se, Anglijoje, Prancū-

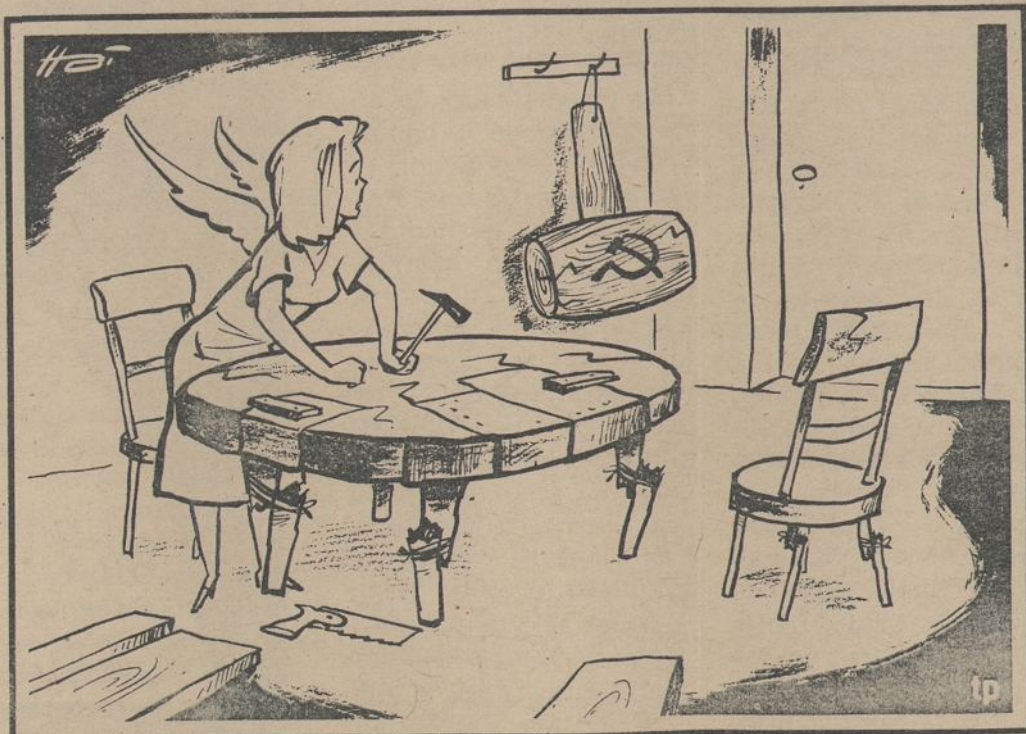
zijoje ir kituose kraštuose, įskaitant ir Vatikaną. Baltijos kraštai taip pat turi nediplomatinus atstovus, pvz. Vak. Vokietijoje ir Ispanijoje ir Konsulus Kanadoje ir Brazilijoje. Ne tik didžiosios Vakarų valstybės, bet ir Danija bei Norvegija atsisakė pripažinti Baltijos kraštų okupaciją. Tačiau Švedija priklauso prie tų kelių kraštų, kurie yra pripažinę.

Toliau nurodyta, kad Baltijos kraštai Vakarų pasauly, ypač JAV-se ir Kanadoje, turi fondus, kurie išlaiko atstovybes bei konsulatus. Pažymėta, kad estai turėję pasiuntinį Londone ir turi New Yorke gen. konsulą. Dar pridurta, kad kai kurie kraštai, kaip Saudi Arabija, Pakistanas, Iranas, Japonija, Irakas ir Marokas netiesioginiai pripažįsta Estijos nepriklausomybę, kviesdami Baltijos diplomatus į priėmimus ryšium su pvz. valstybės svečių vizitais.

Suomių dienraštis nurodo politinių ištaigų bei politikų įvairiuose kraštuose pažiūras Baltijos kraštų atžvilgiu. Čia primamos JAV-se reikišamos nuomonės, krašte, kur gyvena keli milijonai rytų Europos kilmės žmonių. Patys žymiausi Amerikos politikai per ištisus 30 metų yra Baltijos kraštų gyventojams patikinę šią teisę į nepriklausomybę.

Autorius pateikė valst. sekretoriaus W. Rogers laišką Estijos nepriklausomybės paskelbimo sukakties dienai ir britų užsienio reikalų ministro, Lord Hume 1960 m. lapkričio 2 d. buvusį pareiškimą apie tai, kad sovietai nuo 1939 m. okupavo sritis su 22 milijonais gyventojų ir kad "iš tikrųjų, trys naujosios kolonijos pasauly yra Sovietų Sąjungoje -- Lietuva, Latvija ir Estija".

(Nukelta į 2 psl.)

Pasiruošimai Europos saugumo konferencijai...

■ Europos lietuviai

LIUDAS VISMANTAS

STASYS KINČINAS — RELIGINIO MENO KŪRĖJAS

Memmingenas -- nedidelis, 35 tūkstančių gyventojų, Bavarijos miestelis, glūdis tarp Kempteno ir Ulmo. Jame 1948 m. gyveno apie 1400 lietuvių. Tada čia buvo gyvas visuomeninis, politinis ir kultūrinis gyvenimas. Memmingene gimė "Mintis", "Laisvoji Lietuva", "Tremtis" ir kt. laikraščiai. Dabar beliko apie porą šimtų lietuvių. Šiuo metu visokeriopa veikla apmirusi. Vienas iš individualių kūrėjų Memmingene gyvena Stasys Kinčinas.

Jis gimė 1905 m. spalio 10 d. Naikių km., Mažeikių valsčiuje ir apskr. Jo tėvai buvo neturtingi darbininkai. Šeima buvo gana gausinga: gimė 10 vaikų, iš kurių 3 užaugo. Todėl tėvai Stasio negalėjo leisti į moksles. Jis ir liko savamokslis. Tačiau mažatvėje parodė didelius meno gabumus. Jis dailiai išdrožinėjo, jis puikiai lipdė. Jis pamėgo religinį meną ir ėmė dirbti altorius. Jis sukūrė du altorius Vėkšniuose, vieną altorių Laižuvoje, vieną lietuviško stiliaus altorių Daugimiuose, daugybę koplytelių pakelėse.

Idomu, kodėl St. Kinčinas, būdamas proletarų proletaras, kodėl iš Lietuvos? Jis sakosi, kad jis, betarnaudamas Lietuvos kariuomenėje, suprato, jog valstybės laisvė ir nepriklausomybė yra brangiausias turtas. Jis negalės, kaip menininkas, pakęsti prievartos ir svetimųjų valdymo.

Tremtyje Stasys Kinčinas labai daug vargo. Buvo kilnojamas iš stovyklos į stovyklą, kol pastoviau įsikūrė Memmingene. Ir čia jis vargsta be dirbtuvės. Tačiau, nežūrint didelių sunkumų, jis daug dirba, kuria. Jis čia, tremtyje, sukūrė gausybę rūpinčių, rymojėlių, koplytelių, madonų. Jo kūriniai pasižymi dideliu ir originaliu primityvizmu, formų įvairumu, jausmų gilumu ir nuoširdumu. Jis kuria įkvėpdamas į savo kūrinį daug gyvybės, širdies ir meilės.

Pastaruoju metu St. Kinčinas yra atsidėjęs didesniems kūriniams -- madonoms kurti. Naujoji St. Kinčino madona, kuri yra vokiečių nupirkta ir greit bus išsiųsta į Afriką, pasižymi klasikinėmis formomis, tų formų grakštumu ir švelnumu. Madonos mėlynos akys primena lietuvaite, žemaitę, kuri gal būt, buvo menininko pažįstama.

St. Kinčino kūriniai yra žinomi ne tik lietuvių bet ir vokiečių tarpe. Daugeli jo kūrinių yra nupirkę vokiečių bankininkai, pirkliai ir meno mėgėjai.

Memmingene garsus Kinčinas ir kaip žmogus. Kai Memmingeno stoties bufete išgirsi garsiai šaukiant, žinok, kad tai žemaitiškai su vokiečiais kalba Kinčinas. Jei gatvėje užgirsi garsiausiai rėkiant, žinok, kad tai Kinčinas. Jis yra prisipirkęs keliolika moteriškų dviračių. Jei pamatysi važiuojant moterišku dviračiu, žinok, kad tai Kinčinas. Visos Memmingeno krautuvės jį pažįsta ir žino, kad jis labiausiai perka moteriškas skareles, sukneles ir visokius mažmožius. Mat, jis šventai tiki grįžti į Lietuvą ir parvežti savo mylimajai kraitį...

Jai jis kalba žemaitiškai, maža kas jį suprant. Bet jis juda kaip gyvasis sidabras, labiau, negu Valžgantas. Kinčiną galima suprasti iš judesių. O kalba baisiai daug ir vis tą patį. Apie meną, apie žmones, apie priešus, apie tuos, kurie dergia Lietuvą...

Jei St. Kinčinas būtų baigęs dailės studijas, nėra abejonės, kad jis būtų buvęs vienas iš įdomiausių skulptorių, o gal kurios kitos srities menininkų. Dabar gi jis yra būdingas liaudies meno kūrėjas.

* Anglijoje, Burton-on-Trent, š.m. gegužės 19 d. širdies smūgio ištiktas mirė savanoris kūrėjas Juozas Pranauskas. Velionis buvo gimęs 1900 m. kovo 18 d. Rygoje. Grįžęs iš Rusijos pokaro, tuoj stojo į savanorių eiles ir kovojo su bolševikais ir lenvais. Vėliau tarnavo policijoje. Bolševikai buvo įtraukę į sąrašą jį išvežti, bet pabėgo ir slapstėsi miškuose. Antrą kartą, bolševikams okupuojant Lietuvą, jis pasitraukė į Vakarus. 1947 m. jis atvyko į Angliją ir dirbo alaus gamyloje. Vienas sūnus taip pat mirė Anglijoje, o kitas gyvena su šeima Kanadoje.

J. Pranauskas buvo pavyzdingas lietuvis, kovotojas dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Jis aktyviai dalyvavo bendruomeninėje veikloje, rėmė lietuvišką spaudą ir veiksmus. Lietuva jo asmenyje neteko ištikimo savo sūnaus.

* Derby DBLS skyrius birželio 19 d. suruošė išvežtųjų lietuvių į Sibirą minėjimą. Paskaitą apie išvežimus laikė J. Alkis. Minėjimo vakaro pelnas buvo paskirtas Tautos Fondui.

* Manchesteryje liepos 3 d. "Ramovės" skyrius ruošia Dariaus ir Girėno minėjimą. Jame paskaitą laikys kun. J. Kuzmickis.

* Birželio 19 d. Bradforde įvyko išvežtųjų minėjimas. Paskaitą šia proga laikė V. Ignaitis.

ŠIANDIEN IR RYTOJ...

(Atkelta iš 1 psl.)

valdžios, o diktatorium būtų Honeckeris. Taigi, Ulbrichtui suteikta garbė, o Honeckeriui val-

džia. Brežnevas, norėdamas pabrėžti Ulbrichto nuopelnus Maskvai, specialiai atsilankė pas Ulbrichtą kaip ligonį ir broliškai išsiskyrė.

Suomiai išdrįso...

(Atkelta iš 1 psl.)

Apie Baltijos kraštų veiklą užjūriuose -- pabrėžiama, kad pabėgėlių politinės organizacijos bei sąjungos pokario metais išvystė gyvą veiklą. Tai Estų Tautinė Taryba ir Estų centrinė Taryba, latvių centro Taryba ir lietuvių Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas. Dar nurodytos kitos estų organizacijos ir pridurta, jog baltai dalyvauja ir Europos judėjime.

Esą, JAV laikysena Baltijos kraštų atžvilgiu tebeprasilekia "griežtai ir be nuolaidų", kaip ir anksčiau. JAV-se ir toliau rengiamas Pavergtų Tautų Savaitės. D. Britanija Baltijos kraštus pripažįsta de jure, gi de facto pripažįsta jų okupaciją. Apvylėbtgi Wilsono elgesys, jam 1967 m. vasario mėn. sukonfiskavus Anglijos Banke depozitą Baltijos valstybių auksą. Britų vyriausybė 1968 m. auksą pardavė, visai neatsiklaususi parlamento.

Buvęs Prancūzijos prezidentas de Gaulle paskutiniiais metais labai domėjėsis Baltijos kraštų klausimu. Jo vizija buvusi: Baltijos kraštai turi būti, kartą, išlaisvinti iš komunistinio jungo, tačiau ne atskirai, bet drauge su kitais rytų Europos kraštais. Prezidentas Pompidou tęsė ge-

Iš šalies stebint, nesuprantama, kodėl laisvoji vokiečių spauda tiek daug dėmesio skyrė SED suvažiavimui, šiam tiptiskam komunistiniam spektakliui.

BRANDTO KELIONĖS VERTINIMAS

Keista, tuo metu, kada vokiečių spauda tiek daug rašė apie SED suvažiavimą, apie Brandto kelionę į JAV pasitenkino oficialiais komunikatais. Ar vokiečių spauda mano, kad ši kelionė yra nenusisekusi, ar iš viso jai maža reikšmės tesuteikia?

Pats kancleris Brandtas savo kelione yra labai patenkintas ir įvertino kaip "reikšmingą ir naudingą". Kuo ta kelionė reikšminga, jis konkrečiai nepasakė, bet kelionės naudingumas yra neginčytinas: visiems šių dienų diplomatams ir politikams paskraidyti ir pasižmonėti yra naudinga... O dar garbės daktaro titulą gauti?

Tiesa, Brandtas apsidžiaugė, kad V. Vokietijos Rytų politika radusi pritarimą Baltuosiuose Rūmuose. Ir V. Berlyno klausimu JAV ir V. Vokietija neturinti "plyšių". Taip pat susitarta ir visais kitais klausimais su prez. Nixonu. Tačiau vokiečių spauda mano, kad Nixonas neturįs reikalo būti vokiškesnis už vokiečius. Taigi, jei Brandtas kapituliuos prieš Brežnevą, Nixonas dėl JAV vidaus ramybės šią Brandto kapituliaciją toleruos. Bet pati vokiečių tauta dėl savo ateities yra nerami ir bijo, kad nebūtų išduota komunistui. (sv)

nerolo politiką. Švedijos min. pirmininkas T. Erlander 1968 m. parlamente buvo pareiškęs, kad švedų vyriausybė laikosi nuomonės, jog Baltijos kraštai turi teisę į nepriklausomybę.

Vak. Vokietijos vyriausybė pernai Baltijos pabėgėlių organizacijoms yra pareiškusi, kad Maskvos - Bonnos sutartį pasirašius, net ir jei Vokietija pasižadėtų pripažinti dabartines Europos sienas, -- nereikia kad Vak. Vokietija yra pripažinusi Baltijos kraštų okupaciją. Tai pareiškė, 1970 m. spalio 9 d. Bonnos Bundestage, vokiečių užsienio reikalų ministeris W. Scheel. Pagal suomių dienraštį, Vak. Vokietijos vyriausybė dabartinę padėtį Baltijos kraštuose tebetlaiko "karine okupacija".

Toliau pažymėta, kad "Baltijos klausimas ir toliau laikytinas neišspręstu tarptautiniu klausimu". Esą, tenka pažymėti, kad net ir šiandien tas klausimas nebėra vidiniu Sovietų Sąjungos klausimu, bet -- tarptautiniu ginču. Jis kelia visą pasaulio dėmesį ir tai yra bandymas, kur pasaulis įrodys, kiek aukštai jis vertina tautų laisvę ir apsisprendimo teisę.

Čia pat nurodoma, kad per pastaruosius keletus metus buvę daug kalbėta apie Baltijos klausimo kėlimą J. Tautose, kad šis klausimas nuolat esąs tiriamas bei jam ruošiamasi, be to, kad šiuo klausimu labai domisi ir JAV Kongresas.

Suomių dienraštyje toliau nurodoma, kad Estų Tautinės Tarybos iniciatyvą, kuri taip pat sukėlusį dėmesį. Tai Europos saugumo konferencijos klausimas -- 1970 m. vasarą estai tokios konferencijos klausimu pasiuntė memorandumą įvairių kraštų vyriausybėms bei kraštų misijoms J. Tautose. Memorandume buvo iškelti organizacijos bei estų pabėgėlių reikalavimai ir ypatingai Estijos nepriklausomybės atstatymo klausimu.

Memorandume, šalia kitų dalykų, buvo pasiūlyta, kad minėtoje Europos saugumo konferencijoje būtų iškeltas Baltijos valstybių klausimas ir kad būtų surasti būdai Sovietų Sąjungai baigti karinę Estijos okupaciją ir kad ji išvestų iš ten savo karinius dalinius bei administracijos aparatą.

Ta proga straipsnio autorius nurodė, kad padėti Baltijos kraštuose ir ypč į rusų gabenimą. Pažymėta, kad jei 1939 m. estų gyventojų Estijoje buvo 88,2% ir rusų -- 8,2%, tai 1959 m. gyventojų surašymo duomenimis estai tesudarė 74,6 proc., gi rusai bei kiti slavai -- 22,3%. Spėjama, kad šiuo metu estų Estijoje beliko apie 60%. Kas metai į Estiją atvyksta apie 8,000 rusų, estams iškyla grėsmė -- jie gali virsti mažuma jų pačių gimtajame krašte.

Pagaliam, paskutinėje straipsnio daly suomių dienraštyje primenami

Brazinskių bei Kudirkos atvejai. Esą prėjusių metų rudenį, ryšium su Brazinskių bei Kudirkos žygiais, Baltijos kraštų klausimas buvo sukėlęs tarptautinį dėmesį.

Atpasakojęs Kudirkos grąžinimo rusams aplinkybes, laikraštis pridūrė, kad Kudirkos atvejis sukėlė demonstracijas JAV-se ir Kanadoje.

"Uusi Suomi" š.m. balandžio 25 d. straipsnis baigiamas tokiais žodžiais: "Mes šiuo metu gyvename didelių lūžių laikotarpy. Tarptautinėje politikoje pastebimi dideli bangavimai. Sovietų Sąjungą per ištisą metų eilę kovojo su ūkiniais sunkumais ir tuo pačiu metu iš Kinijos pusės atsirandant šešėliui -- grėsmei, nukreiptai į ant-rajį galiūną -- valstybę rytuose.

Estų, latvių ir lietuvių tautos siekia politinio, taikingo Baltijos klausimo išsprendimo ir jos nori, kad jų atžvilgiu būtų pagerbta laisvo tautų apsisprendimo teisė. Baltijos kraštai tikisi pasaulio viešosios nuomonės pažadinimo. Baltijos klausimas dar neįspręstas" -- baigia suomių dienraštis, savo atviru žodžiu sukėlęs nepaprastą sovietų pyktį. (ELTA)

• Emilija Čekienė, KAD
JI BŪTŲ GYVA. Išleido Vilties leidykla. Aplankas ir vinjetės puslapiuose -- Pauliaus Jurkaus. Leidinys iliustruotas ir nuotraukomis. 420 psl. Kaina -- 5 dol. Gaunama Dirvoje ir pas platintojus.

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAUS Premija \$500.00

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1971 metų rugsėjo 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėšti.

SALYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 500 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš penkių asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRY S MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS

LAI DOJIMO I STAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŲA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

NUSTOKIME SUVEDINĖTI ASMENINES SĄSKAITAS...

Nuoširdžiai lankant lietuvių parengimus neretai tenka apgailestauti, kad ir po 30 metų mūsų veikėjai vis dar nebaigia suvedinėti senų dažniausiai asmeninio pobūdžio sąskaitų, tačiau primesdami jas platesniems lietuvių sluoksniams. Todėl nenuostabu, kad ir tuštėja parengimų salės. Nemažonai klausyti, kada į iškilmingą rimties ir susikaupimo šventę įnešama tolimos praeities asmeninės neapykantos net mirusiems asmenims ar kitoms grupėms. Tokioms užmačioms patenkinti juk būna diskusiniai susirinkimai, suvažiavimai, kur galima visiems laisvai savo nuomones reikšti, o ne tik vienam privilegijuotam iškilmingam momentui pakviestam kalbėtojų.

Ši kartą sustokim prie neseniai New Yorko įvykusio 1941 m. sukilimo 30 m. minėjimo ir jo pagrindinio kalbėtojo, kurio tam įvykiui kruopščiai paruoštą paskaitos santrauką Dirvoje jau skaitėme. Paskaita buvo tinkamai paruošta ir gyvai perduota, tačiau baigdamas kalbėtojas neišvengė nepažymėjus pranašumo savajai grupei bei jos nariams, kas klausytojuose paliko neskanių prieskonių.

Tokių bendrų mūsų tautos įvykių paminėti paprastai susirenka patriotiškai nusiteikusi, Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės trokšianti skirtingo amžiaus, skirtingo išsilavinimo ir skirtingų įvairių kitokių pažiūrų publika. Taip ir ši kartą šiltą ir saulėtą vasaros sekmadienį buvo susirinkta prisiminti ir mintyse pagerbti už Lietuvos laisvę prieš 30 m. gyvybę aukojusių 1941 m. sukilimo ir vėliau kitų rezistentų aukų, o kartu pagerbti ir dar gyvų mūsų tarpe esančių tuo metu sudarytus laikinosios vyriausybės narių.

Tokiais iškilmingais momentais susirenka žmonės, kurie nesirūpi buvusių ir esamų mūsų politikierių užkulisinėmis intrigomis, kokių nei vienam krašte netrūksta. Žmonės ateina ne teisėjais būti, kas, kada, kokią politinę ar tik politikos vardu pridengti asmeninę klaidą padarė, ar tik politikos priedangoj kokią asmeninę sąskaitą suvedė, tuo labiau prieš daugelį metų.

Ir štai tokią susikaupimo valandą išklausius apie mūsų tautos spon-

taniską sukilimą prieš vergiją, pagerbus žuvusių atminimą, išgirsti prisiminimus, kas ir kaip visa tai vertino, kas tam spontaniškam žygiui Lietuvoje ir užsienyje iš lietuvių pritarė ir kas abejojo, imama pikintis tautininkų 13 metų valdymo laikotarpiu ir galiausiai prezidentu A. Smetona, kuris Amerikoje būdamas, išgirdęs apie sukilimą reagavo ne taip, kaip to norėtų prelegentas, apgailestavo, kad tuo tik bus išnaikinta lietuvių tauta. Kalbėtojas priminė, kad kitos partijos tuo sukilimu būvę nepatenkintos, kad neva tik vienos partijos LF iniciatyva tai buvo daroma, kad kiti kaltinę, kam vokiečių pritarimo neprasė ir t.t.

Jeigu kalbėtojas piktinasi, kad prezidentas A. Smetona be entuziazmo sutiko šį sukilimą, tad reikėtų priminti ir ant-
rą medalio pusę, kad kada jis pačią pirmąją bolševikų okupaciją sutinkant buvo nuomonės parodyti pasauliui okupacijai tautos pasipriešinimą, tai ne tautininkų, bet koalicinė vyriausybė tam nepritarė, todėl neįvyko. Be to, kalbėtojas pareiškė, kad prezidentas skeptiškai tą žinią sutiko jau Tabor Farmoj sėdėdamas. Publikoj pasigirdo balsų: "Ar lietuvių tautai sovietinis okupantas būtų taikęs lengvesnes sąlygas, jei jis tuo laiku būtų sėdėjęs Sibire, ką parodė kitų vyriausybės narių betikslis pasidavimas okupantui patiems einant tiesiai į jo nagus, norint pagelbėti tautai".

Nenuostabu jeigu kas ir galvojo, jog mums reiktų vokiečių pagalbos prašyti, kaip prelegentas primetė vienos buvusios partijos nariams. Kaip istorija rodo, valdžioje buvę mūsų žmonės tautos kritišku momentu politiškai nebuvo vieningos nuomonės, kad ko čia pikintis, kad JAV lietuvių spauda, būdama taip toli nuo įvykių, nevienodai informavo skaitytojus, ypač tuo laiku, kada žinių perdavimas nebuvo toks lengvas.

Tai buvo atskirų asmenų nuomonės, kokių netrūksta visais laikais ir visuose kraštuose ar jeigu mums jos buvo kiek reikšmingos tada, tai ne po 30 metų, o tuo labiau tokio iškilmingo žuvusių už laisvę pagerbimo metu.

Ko čia stebėtis tolimais praeities įvykiais, kad tas pats vyksta ir da-

Artėjant IV-jai dainų šventei, kurioje bus išpildoma gražioji komp. Br. Budriūno kantata "Lietuvos šviesos keliu" — kaip sako J. Janušaitis, verta prisiminti kantatos gimimo istoriją. Ogi yra tokia. Niekas iš nieko neatsiranda. Jei tokia kantata yra, tai turėjo būti ir priežastis jai atsirasti.

1967 m. A.L.T. S-gos Detroito skyriaus valdyba, susidedanti iš A. Musteikio, A. Gilvydžio, V. Vaičiūno, J. Švobos ir J. Gaizūčio, nutarė surengti akademią mokytojui pagerbti. Tąja proga buvo ieškoma mecenatų ir tartasi su muz. Br. Budriūnu ir poetu Br. Brazdžioniu dėl muzikinio dalyko, jam žinant lietuvių mokytojų pagarbą už jo idėją ir dabar dedamą darbą, aukojantis lietuvių labui.

Kai tik buvo surastos mecenatės dvi daktarės — Birutė Girniuvienė ir Bronė Gruzdienė, tuojau prasidėjo darbas su muz. Br. Budriūnu ir Br. Brazdžioniu. Ir po kelių mėnesių lietuviškoji visuomenė sužinojo apie kantatos gimimą.

ALT S-gos c. v. pirmininkas Teodoras Blinstrubas akademijos metu pasakė "...kad pagaliau mo-

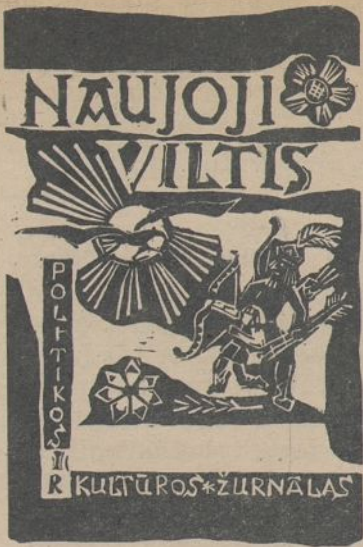
bar mūsų pačių gyvenime ir keisčiausia, kad vyksta tarpe tų, kurie patys daug nukentėję nuo sovietinio okupanto, o jų artimieji išžudyti, nukankinti, gi mes perėję sunkius tremties kelius ir pagaliau iš naujo prasili gyvenę, užmiršom to neregėto negirdėto žiaurumo okupantą, pradedam vėl tikėti jo skleidžiamo melo propaganda, pažadais, pasikeitusia politika ir kt. Ir dėl to ginčijamės savo tarpe užuot nukreipę visas jėgas prieš jį.

Tad ko verti ano laikotarpio nuomonių skirtumai, kada lietuvių ir kai kurie vyriausybės nariai visai dar nepažino nei vieno nei kito okupanto veido ir jų kėslių. Gyvenom tik spėliojimais, kai tuo tarpu dabar mes juos abu puikiai pažįstam.

Jei neišmoksime vieno dalį gerbti ir vertinti kiekvieno lietuvių mūsų tautai naudingą darbą, su pagarba ir liūdesiu bei nauju ryžtu minėti kovoję už laisvę dalyvaujančių ar žuvusių brolių lietuvių, nežinot, kokiai religijai ar partijai jis priklausė ar visai nepriklausė, tai niekas kitas, bet mes patys būsim kaltinti už išeivijos lietuvių ateitį. (eč)

kytojas yra įvertintas kaip lietuvių tautos švietimo ir auklėjimo vadovas. Jis pripažintas kaip vienas iš pagrindinių lietuvių palai-kytojų, kaip vienas iš pagrindinių mūsų jaunimo kelių tvarkytojų. Mokytojas buvo vienas iš svarbiausių demonstrantų prieš sovietų okupaciją. Toliau jis priminė, kad "Mūsų dabartinėje likiminėje kovoje... mums reikia stengtis visą lietuviškąją visuomenę sujungti į tokį granitą, kurio jokios nutautinimo bangos negalėtų išplauti, bet būtų mūsų svarbiausiu ginklu kovoje už tautos laisvę ir jos laimingą ateitį".

Pagal sudarytą aktą ALT S-gos c. v. pirm. T. Blinstrubas įteikė 1967 m. rugsėjo 17 d. kantatą saugoti, ja

• **NAUJOJI VILTIS** Nr. 2 jau išėjo iš spaudos. Kaina \$2.00. Norintieji įsigyti kreipiasi į Naujosios Vilties administraciją: 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629. Telef. (212) 778-7707.

PAGALVOK

• Jaunystėje mes norime pakeisti pasaulį, o senatvėje — norime pakeisti jaunimą.

• Mokytojas: — Koks paukštis vieniems sukelia džiaugsmą atskrisdamas, o kitiems išskrisdamas? Mokiny: — Gandras.

• Laisvę galėtume palyginti su oru, nes abiejų tik tada pasigendame, kai netenkame!

• Keliautojas užsuko į gasolino stotį, kai pastebėjo užrašą: Paskutine proga pripildyti tanką mokant 32 ct. už galioną. Valstijos siena už mylios!

Baigus pripildyti tanką jis užklausė kiek kainuoja galionas anapus sienos.

— Dvidešimt šešius centus, — atsakė stoties patarautojas (Iš atostoginių nuotykių).

Paruošė V. Š.

Kristijono Donelaičio Aukštesniosios Lituanistinės mokyklos choras, kuris dalyvaus IV-je Dainų šventėje šį sekmadienį liepos 4 d. 3 v. p.p. International Amphitheatre, 4330 So. Halsted St., Chicagoje. Vidury sėdi muz. Vytautas Gitauskas, muz. Albertas Paulikaitis, mokyklos direktorius Julius Širka, muz. V. Noreikos nuotrauka

LIETUVOS ŠVIESOS KELIU

išspausdinti ir paskleisti plačiame pasaulyje PLB pirm. J. Bačiūnui, ir palinkėjo, kad kantata neliktų vienu archyvinio dokumentu, bet kad būtų gyva dalis kiekvieno lietuviško choro. Juozas Bačiūnas pažadėjo, kad bendruomenė kantatą išspausdins ir išplatins po

Šis bei tas

A. Maceina, sekdamas St. Šalkauskiu, suniekina žodį -- tauta. Tai esąs tik -- liaudies kultūros laipsnis. Ir jis sifilo tautai -- pakilti į nacijos rangą, nes, jo nuomone, tauta yra dar neiškilusi "iš pirminio liaudies tarpsnio". Nuostabu, kad šis mūsų filosofas, net gabiai kūręs poeziją sava kalba, o ir idėjinuose raštuose reikiąsis gana gražiu lietuvišku stilium, šiuo atveju aukčiau vertina svetimą įvardą (net apyblogės reikšmės, nes -- čia atsiliepia Hitlerio naciai, nacizmas). Taip jis Draugo birželio 12 straipsnį net keletą kartų pabrėžia tą pagarbą nacijai, ne tautai; o ir baigiamoji išvada tokia: "Visuotinės reikšmės problemų sprendimas atbaigia tautos tapimą nacija".

• Taip tad žymusis mūsų filosofas ir poetas pažemina mums taip visuotinai įprastą ir didžiai garbingą, o ir giliai prasmingą dalyką. Nes žodis tauta mums reikiąsia mus visus -- su mūsų ilgą amžių istoriją, su įvairiopa lietuviška kultūra, su skaudžiom kovom dėl saviškių visumos laisvės ir gyvybės... Tuo žodžiu mes ginkluojamės siekdami Lietuvai nepriklausomybės, juo atsidėm židrine į ateitį. Daugumas mūsų dabartinių dvasinių pastangų yra telkiamas ir aukojama tautai... Ir štai ateina mokytas saviškis ir -- tą viską nubraukia šalin! Girdi, jūs dar turite pakilti aukščiau -- į naciją, kitaip jūs liekate tikrai "liaudies tarpsnio" minia... Tai kaip dabar? Gal ir mūsų didysis telkinys LB -- lieps ateity vadintis nebe tauta, o nacija?

• Tur būt, šis moksliškos filosofijos pokštas gimė iš peraklo įsikibimo į kadaise St. Šalkauskio ištartą žodį? Bet jei anas filosofas tebebūtų gyvas, greičiausiai ir pats tą savotišką nuslydimą pataisyty? O ir iš viso žodžių reikšmės laiko eigoje kinta, ir po ilgesnio laiko lyg nedera išsitraukti seną nuomonę ir dabar vėl siflyti viešumai. Gal būt, St. Šalkauskio metu ta nacija dar turėjo geresnę garbę? O šiandien ir bolševikai, tarsi nusižiūrėję į Hitlerį, primygtinai vartoja nacijos įvardą, vengia tautos žodžio.

• Kai kurios mūsų grupės protarpiais ima vis tvirtinti, kad -- bolševizmas pamažu evoliucionuoja į gerą pusę, kad Maskvos okupacija Lietuvoje švelnėja ir galima tikėtis ateisian beveik normalius laikus. Štai būrys apyjaunių žmonių (bolševikmečio nepergyvenę arba neatsimena) renka knygy siuntinį Vilniaus universitetui. Lyg su Maskvos okupuotais kraštais galima bendrauti ir keistis dovanomis lygiai, kaip su kiekviena kita šalimi. Kiti siūlinėja, kad reikia organizuoti menininkų ir ansamblių pasikeitimą. Na, Akiračiai visai rimtai siflė mūsų jaunimui vyktyti Maskvos kontroliuojamą Vilniaus universitetą studijuoti. Visai aišku, kad šie įvairūs optimistai labai mažai pažįsta bolševizmą.

• Dabar išėjo ilgokai lauktas ir skaitytojų itin mėgiamas Lietuvos Pajūris, nr. 1. Ten rašoma: "Pereitais metais nevelkė ir laisvas susisiekimas su tėvyne paštu. Daugel siuntinių, net ir registruotų laišku, rusiško cenzoriaus parėdymu nebuvo praleisti. Žuvo net siuntos, siųstos universitetams ar kitoms mokslo įstaigoms Lietuvoje".

Taip kad mūsų laikų naivūs svaichiojimai apie platesnius santykius su Lietuva -- tuoj sudūžta į žiaurų tikrovę. Bet kai kas vis dar nenori to matyti.

• Kai kuriais atžvilgiais ta priespauda ne švelnėja, o net kietėja. Jau buvo nevieno patirta iš asmeniškų laišku turinio. Anksčiau būdavo pvz. kultūrininkų liuanistų laišku mažne nuoširdūs ar bent ilgi, turiningi, o praeitą žiemą ir dabar -- lyg jiems kas žadą apkando. Tur būt, prof. Kazlausko nužudymas išgąsdino? O gal daug kas iš liuanistų ten buvo ir dėl Kudirkos ar Brazinskų "valdiškai apklaušinti"? Asmeniškų laišku iš kai kurių asmenų tapo visai trumpi ir -- pernelyg mandagūs. Kalbama vien bendrybėmis, be detalių. Ir vengiama minėti tie dalykai, apie kuriuos buvo plačiai diskutuota (ir dar nebaigta išsiaiškinti). Atrodo, ten mūsų liuanistai baugštinasi kiekvienas ir dėl savo laisvės nuo kalėjimo arba ir dėl gyvybės. Tad ir mums, laisvėje esantiems, privalu jų būklę suprasti: nesiskverbti į perdidelį nuoširdumą, neprovokuoti jautresnių temų savo laiškuose. Niekas nežino, už kokių dalykų gali cenzūra užkliūti.

Be abejo, ne visi laišku cenztruojami, ne visi asmenys ir sekami arba -- baime turi kentėti. Partijos ištikimieji (toki dar čia pas mus lengvai atsibeldžia), gal būt kaip tik įpareigoti daug ir apie viską su mumis kalbėti arba susirašinėti. Taip ir su tu lietuviškų knygy iš laisvo pasaulio siuntimu. Sakoma, kad pvz. Antanas Venclova gauna visas iš šiaip jam asmeniškai siunčiamas knygas -- jam niekas nepavagia, nedingsta...

VINCAS KUDIRKA BOLŠEVIKINĖJE LITERATŪROS ISTORIJOJE

STEPAS VYKINTAS

Juozas Lebonka (53 m.) bolševikinėje lietuvių literatūros istorijoje, antrąjį dalyje, yra parašęs ilgą, 35 puslapių, studiją apie Vincą Kudirką. Šios studijos autorius yra literatūros tyrinėtojas, filologijos mokslų kandidatas. Jo mėgstamiausias rašytojas, matyt, yra V. Kudirka, nes apie jį yra parašęs disertaciją ir keletą studijų. Nuo 1946 m. jis priklauso komunistų partijai, Dirba mokslinį darbą įvairiuose bolševikiniuose institutuose. Pasidarys komunistinių veiklų, be abejo, jis nėra objektyvus mokslininkas. Tai matyti iš jo studijos apie Kudirką.

Kaip ir visi bolševikiniai istorikai, taip ir J. Lebonka mūsų literatūrą tempia ant bolševikinio korpaliaus. Jis Kudirką laiko kritinio realizmo atstovu, nors tuo metu, kada Kudirka gyveno, niekas tokio realizmo nežinojo ir nekritė. Vincas Kudirka literatūrinio požiūriu buvo plataus masto kūrėjas, neįsprendžiamas tik į vieną kurią nors literatūrinę srovę. Tiesa, Kudirkos raštai yra susiję su realioju gyvenimu, tačiau jis nebuvo kritinis realistas, kaip marksistinė ir komunistinė ideologija nustato.

Toliau J. Lebonka tvirtina, kad V. Kudirkos kūryba buvo idejiškai prieštaringa. Girdi, "jo kritika ir sprendimai dažnai buvo ribojami liberalinės ideologijos, jis ne iš esmės smerkė buržuazinę visuomenę, o siekė ją pataisyti". Suprantama, mes iš V. Kudirkos negalime reikalauti, kad jis, kaip koks komunistų politrukas, būtų "smerkęs buržuazinę visuomenę", juo labiau, kada Kudirkos laikais lietuvių visuomenėje ir nebuvo kokio ryškaus buržuazijos sluoksnio. Tada Lietuvoje buržuajai daugiausia buvo rusai ir lenkai, o lietuviai tebuvo valstiečiai, kurių turtai buvo toki menki, kad vos galėjo savo vieną kitą vaiką išiešti į mokyklą. Juk pats V. Kudirka, nors Lebonkos pabrėžia, kad kilęs iš pastūrinčių valstiečių, buvo tikras proletaras, kuris vargingai studijavo, be tinkamo buvo ir maisto vargo šakiose, įsigijo džiovą ir mirė proletarinės sąlygos.

Jei V. Kudirka ir siekė pataisyti, tai ne "buržuaziją", kurios jis neįžvelgė, bet politinę santvarką. Kudirka troško visiems lietuviams gerovės, laisvės, savarankiškumo, nepriklausomumo nuo rusų, lenkų ir bet kurių svetimųjų.

V. Kudirkos biografiją J. Lebonka nudažo tam tikra komunistine spalva. Markso "Kapitalą" Varšuvoje Kudirka perrašinėjo ne iš šitiktinimo, bet dėl to, kad reikėjo užsidirbti šiek tiek pinigų studijoms tęsti. Per mažą biografiją išanalizuota prancūzų pozityvizmo įtaka Kudirkai. Ar J. Jablonskis turėjo įtakos Kudirkai tautiškai atgyti, didelis klausimas, bet J. Basanavičius ir "Aušra" tikrai Kudirką grąžino Lietuvai. J. Lebonka, norėdamas pastarąjį faktą sumenkinti, pirmoje eilėje tvirtina, jog J. Jablonskis turė-

jęs nemažą reikšmę Kudirkos nacionaliniam apsisprendimui. Tačiau J. Jablonskis laiškas Kudirkai įdomus ir vertingas visiems. J. Jablonskis 1883 m. rašė: "Lyg jau netekai savo prigimtinės kalbos, tai esti, kalbos tėvo ir motinos, katruodu Tave be baimės lietuviškai liu-liavo ir aukliavo. Gėda tai XD amžiuje taip elgtis -- mesti savuosius dėl kitų".

Kalbėdamas apie V. Kudirkos publicistiką, J. Lebonka prikiša Kudirkai šovinizmą. Tai visiškai nepatvirtintas Kudirkos kaltinimas. Tiesa, V. Kudirka kaip realistas, matė tų laikų rusų, lenkų ir kitataučių neteisybę lietuvių atžvilgiu. Todėl jis kritikavo ir smerkė rusų administraciją, kuri čiulpė to meto lietuvių praktiką, satyroje išjuokė rusų biurokratus valdininkus, kurie išnaudojo mūsų liaudį, nepagyrė lenkų ir žydų, kurie talpininkavo rusams engti lietuvius. Tačiau Kudirka taip rašė ne iš šovinizmo, bet iš lietuvių liaudies meilės.

Negalėčiau tvirtinti, ar V. Kudirka "buvo ateistinių pažiūrų", ar jis buvo "griežtas kritikas klerikų atžvilgiu", tačiau šiuo klausimu patikimiausio rašo "Lietuvių Enciklopedijoje" A. Merkulis. Jis tvirtina "Kudirką dėl savo aštrios polemikos su klieriais kunigais ir neslepamos davakų neapykantos (joms nepagalėjo daug karčių žodžių) savo idejinių priešų yra laikomas bedieviu. Tačiau tai netiesa: Kudirka toks nebuvo ir savo raštuose niekur nėra pasisakęs prieš religiją, o ten, kur rusai varžė katalikų teises, drąsiai prieš tai protestavo ir smerkė". (Žr. LE, XII tom., 284 psl.).

Nagrindėdamas Kudirkos kūrybą, J. Lebonka skelbia, kad "Kudirkos ideologijos priešingumai bei liberalinis ribotumas ryškiai atsispindi ir jo grožinėje kūryboje, iš dalies mažindami jos idejinę vertę, meninį darumą". Deja, V. Kudirkos ideologija yra vieninga, pagrįsta pozityvizmo filosofija, demokratijos principais. Idejiniu požiūriu V. Kudirkos raštai yra didžiai vertingi, nes jie yra pagrįsti nuoširdžiu idealizmu. Tas idealizmas trykšta ne tik iš Lietuvos himno, kurį Lebonka išniekina, bet ir iš visos negausios Kudirkos poezijos.

Apie Lietuvos himną, kurį lietuviai komunistai tevadina "Tautiška giesmė" be kitko J. Lebonka taip rašo: "Tautiškoje giesmėje" atsispindi visi pagrindiniai XIX a. pabaigos lietuvių liberalinės buržuazijos ideologijos bruožai ir politiniai siekimai - nacionalizmas, klasių vienybės lozungas, Lietuvos praities išskėlimas, švietimo, kaip svarbiausio visuomeninio idealo, propagavimas. Ši Kudirkos kūrinį 1905-1907 m. revoliucijos laikotarpiu lietuvių buržuazija paskelbė savo himnu, siekdama jame skelbiama tėvynės meilės ir "tautinės vienybės" šūkiais atitraukti liaudies mases nuo klasių kovos, pajungti darbo žmonių revoliucines nuotaikas savo interesams. Užgrobusi Lie-

tuvoje valdžią, buržuazija paskelbė "Tautiška giesmę" valstybiniu himnu, iškreipdama šio kūrinio idejinę prasmę". Toks "Lietuvos himno" aiškinimas tegali ginti tik siauro fanatiško komunisto galvoje. Niekas Lietuvoje valdžios neužgrobė, o ji susikūrė savanorių ir visų lietuvių patriotų krauju ir pastangomis, niekas himno nenaudojo prieš liaudį "savo interesams", o tik V. Kudirkos sintetintas idealizmo, romantizmo, pozityvizmo, šviesos, tiesos, Lietuvos meilės ir visų lietuvių vienybės idėjas lietuvių tauta visuotiniu būdu priėmė ir spontaniškai išklimingų tautos ir valstybės švenčių metu reišė ir dabar tremtyje viešai tebereiškia. 1903 m. Naumiesčio policijos viršininkas Gorelovas su šaltkūvio pagalba iškirsdinėjo Lietuvos himno posmą iš Kudirkos antkapio, o dabar J. Lebonka visą Lietuvos himną nori suniektinti bolševikinėje literatūros istorijoje. Tačiau nei Gorelovai, nei Lebonkos neišnaikins Lietuvos himno žodžių ir neišplės tų idėjų ir jų jausmų, kuriuos Kudirka įdiegė, iš lietuvių širdžių.

Kalbėdamas apie Kudirkos prozą, ypač satyras, J. Lebonka

LIETUVIŠKO KOLŪKIO VAIZDELIS

Lietuviškojo kolūkio buitį galima pažinti netiktai iš dailiosios literatūros. Ten tema, siužetas bei personažų tipai užgožia tikrovę. Geriausia šitokio kolūkio buitį pažinti sekant periodikos žinutes. Prasimušanti tarp eilučių gyvenimiškoji tiesa teikia labai daug tikrų gyvenimo detalių.

Šitam pažinimui labai talkina taip vadinamų "raborų", darbinų korespondentų, gausūs reportažai tarybinėje spaudoje. Reikia dar žinoti, kad "raborai" sudaro komunistinės partijos tam tikrą neviešą prokuratūrą, arba tardytojus. Atvyksta toks "raboras" į savo žvalgymo vietą, ir kolūkio pirmininkas išdėsto jam, kaip po priesaiką, viską, kas gali pirmininką apginti nuo vargų ir nesusipratimų. Tačiau tai jau korespondento dalykas, kaip jis pristatys reikalingą tarybinei viešumai. Ypač gi galingi yra Vilniaus "Tiesos" korespondentai.

Atvyko tokia korespondentė, Vida Bielskytė, iš Zarasų rajono "Lais-

patiekia nemažą taisingų pastabų. Tačiau ir šioje vietoje, darydamas išvadas, jis klysta. Kudirka visai nesiekė užtušuoti ano meto lietuvių visuomenės socialinių prieštaravimų. Jis kėlė ir politines, ir socialines idėjas taip, kaip tų laikų gyvenimas reikalavo. Kudirka yra tipiškasis XIX a. pabaigos lietuviškojo pozityvizmo atstovas. Jis neaukštinio lietuvių tautos ir nežemino kitų tautų. Kudirkai buvo svarbus pats žmogus. Jei jis buvo niekšas, tai jis jį niekšą ir vaizdavo, nežidrinta ar jis buvo lietuvis, rusas, lenkas ar žydas. Jei jis buvo doras, pozityvus, naudingas lietuvių tautai, tai jis tokį ir parodė.

Iš netikslų premisų plaukia netikslūs ir išvados. V. Kudirka nebuvo partinis žmogus, todėl jo "buržuazinės partijos" ir nenaudojo savo interesams. Tiesa, V. Kudirka yra artimas visoms lietuvių liberalinės srovės, o taip pat ir tautininkams ar nacionalistams. Tačiau V. Kudirka yra brangus visiems doriems lietuviams, kurie Lietuvą myli taip, kaip Kudirka mylėjo. Jis yra tik rakštas akys komunistams, nes, anot V. Kapsuko, jis "nebuvo mūsų žmogus", nuo jo socializmas atkrisdavo kaip žirniai nuo sienos".

Tačiau V. Kudirka buvo ir liks stipriausias Lietuvos savarankumo stulpas ir didžioji dvasios asmenybė, kurios Lebonkos nėra priaugę.

J. GRAUDA

Gandrų problema

Okupuotoje Lietuvoje gandrų problema sueina su gyvenamojo ploto problema. Zmonės neturi kur gyventi. Gyvenamasis plotas susitraukė į kelius gyvenamosios kvadraturės metrus. Bet su gandrais dar blogiau. Jų gyvenamojo ploto kvadratura katastrofiškai nyksta. Tiesiog neturi ką beveikti, kur dėtis, iš Egipto, iš Sadato valstybės Lietuvon parskridusi gandrų porėlė.

"Tiesa" paskelbė tiesą: gandrų skaičius mažėja. Prieš dešimtmetį gandrų priskaičiavo per 30,000, o dabar vos besuskaičiuoja tiktai 3.000. Taip rašo gandrų žinovas Vytautas Nedzinskas.

Gėrio ir laimės simbolis, gandrai, neturi kur apsistoti, nes kolūkiai nesirūpina senais gandraizdžiais, o nusaustuose laukuose nebėra varlių. Nesvetingas yra kolūkis ir sūvūkis parskridusiam svečiui.

Juk gandrai turi gerą atmintį. Jis skrenda į savo įprastą vietą, ieško pernykščio savo lizdo. Neatranda. Ten kur vaikučius vedė, stovy gamybinis pastatas, kuriame gamina nailonus Raudonosios Armijos parašutams...

Vargšas gandrai! Tarybiniuose penkmečiuose nefiguroja gandraizdžių problemos. Bet ar gandrai, naikinant gandraizdžius, neatsilieps lietuvių tautos augimui?

Tai rimčiausias klausimas, kurį tenka iškelti, patvyrus gandraizdžių naikinimą.

-- Ne, -- užtikrino mus slapsti šaltiniai iš okupuotos tėvynės. -- Kad ir nesvetingai priimamas gandrai, neapleidžia savo pareigų. Vaikučių dar turime ir kolūkiuose. Ir miestuose. Dar laikomės...

Kada nors, dėkinga lietuvių tauta pastatys paminklą gandrui, kuris ir gandraizdžių naikinimo sunkmetyje buvo ištikimas lietuviams.

leidimo faktus. Pirmininkas neteisingai elgėsi, ieškodamas savo kolūkyje, kas tą laišką parašė? Pirmininkas turėjęs pasistiepti, sutvarkyti nurodytus apsileidimus, i kritiką atsakyti komunistiniu budrumu ir sumanumu. To jis nepadarė...

Ši menkutė ikarpa iš kolūkio rodo, koks ištikro sudėtingas yra kolūkio administravimas. Ir tas sudėtingumas yra dėl to, kad kolūkis yra nelogiškas padaras, neatitinkąs sveikai žemės ūkio darbininko, ūkininko, žemės mylėtojo psichologijai. Suvaryti į kolūki žmonės yra praradę sveiką

savo žemės ir žemės meilės jausmą. Jie visi kolūkyje yra prašalčiai, kaip ir žmonės fabrike. Kas tinka fabrikinio darbo sistemai tas visiškai nesiderina su žemės ūkiu. Tuos žmones jų kolūkyje prilaiko griežti, beveik kalėjimiški potvarkiai.

Mažame Zarasų "Laisvės" kolūkyje, visų pirma ir nėra svarbiausiojo darbo elemento -- laisvės. Iš ūkininkų bėdų išbristi visgalintieji tarybinės spaudos korespondentai lanko kolūkius ir ieško atleidimo ožių. Jie tokius labai lengvai suranda.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA
IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARLA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

JAU GALIT ATSIKVIESTI
SAVO GIMINĖS IR DRAUGUS
IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiekimas su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

LB Detroito lietuistinės mokyklos VI sk. tautinių šokių grupė, su mokyklos vedėju K. Jurgučiu, mok. A. Atkočiaitiene ir akordeonistu A. Šepčiais, K. Sragausko nuotrauka

KŪRYBA IR MOKSLAS

AIDŲ REDAKTORIAUS VINGIAI

(Tęsinys iš 48 nr.)

Kaip kiekvienas redaktorius taip ir kultūrinio žurnalo Aidų redaktorius yra viešas žmogus, gyvena tartum stikliname name, matomas beveik 24 val. paroj, tad ir priklausantis visuomenei kritikai, viešam jo aptarimui. Apie Aidų redaktoriaus šiuometinį matomumą tenka pasakyti dar daugiau, kai jis yra žmogus vienas bet trijuose asmenyse: dr. Juozas Girnius -- filosofas, Juozas Girnius -- redaktorius ir J. Alaušius -- publicistas. Trejopai jis spinduliuoja į lietuvišką gyvenimą, tik iš tokio trejopumo galima jį pažinti teisingai.

Pradėkim nuo jo publicistikos tautinio išsilaukimo klausimais. Aidų 1971 m. balandžio mėn. laidoje, 'Iš minties ir gyvenimo' skyriuje, Alaušius rašo apie tautinį neįsitraukimą ir srovinį irzlumą. Rašo vartodamas daugiskaitą 'mes', 'mūsų', 'mums', talpindamas tankio kolektivą ir save, tačiau jo minima negerovė, atrodo, nuo jo paties savaimenubėga lyg nuo antino vanduo. Negerovių kaltininkais lieka arba kiti pavieniai, ar net visa visuomeninė srovė, žinoma, ne ta kurioje jis pats iriasi visom keturiom.

Vis dėlto vienoje vietoje kiek aiškiau jis įsiriškia kaltėn ir pats, kai taria taip: "Dėl tautinio blėsimo visi esame kalti. Užtat ir stengiamės jo lyg nematyti".

Čia yra metama lietuviškon visuomenės visų kaltė, t.y. kolektyvinė atsakomybė, kuri mums išakmiai tapo pažįstama po raudonosios kariuomenės išbėgimo Lietuvoje prieš karą, o iš žydijos, dėl jos didelių gyvybių ir turto nuostolių ypač Vokietijoje, kelta po karo.

'Visų kaltė' yra nelietuviškojo supratimo kaltė ir be reikalo Alaušius veda lietuviškan mentalitetan svetimą propagandinę mintį, priešingą išminčiai, nieko bendra neturinčiai ir su akademiškumu. Kai kaltė apšaukiama 'visų kalte', tai kaltė tampa kuo kitu, nebe lieka kalte.

Iš tikrųjų, dėl blėsimo tautinio jautrumo jo kiu būdu nenorėčiau būti Alaušiaus kaltės bendrininku, kaip lygiai būtų nesąmonė prisiimti jo minimą srovinių irzlumo priežastį.

Tačiau prieš tą priežastį esame atsidūrę, kai Alaušius apeliuoja į mus, kad "Visus tautinės svarbos klausimus reikia spręsti, bet tik ramiai juos svarstant ir sroviškai dėl jų nesierzinant", ir pačiais paskutiniaisiais žodžiais pats sušunka: "Daugiau tautinio jautrumo, mažiau srovinių irzlumo!"

Šitokių patarimų nepagaillai Alaušius, kai mato mūsų visuomenėje "srovinių agresyvumą" ir

ANTANAS DIRŽYS

"karingumą kitų atžvilgiu" iš ko, girdi, "prasideda irzli savikova". Tokia Alaušiaus kalba kiek stebina, kai prisimeni tai, ką yraparašęs dr. J. Girnius knygoje 'Tauta ir tautinė ištikimybė', kur tarp kitų dalykų yra pasakyta taip: "... neteisu tautinės vienybės vardan norėti išskirti kovą tarp atskirų pasaulėžiūrų, krypčių, kartų etc. Tai būtų noras vienybės siekti laisvės kaina. Kur yra laisvė, ten iškyla ir skirtybės. O kur yra skirtybės, ten kova neišvengiama" (230 p.)

Atrodytų, yra aiškus priešingas srovių kovos prasmės supratimas tarp dr. J. Girniaus ir J. Alaušiaus, tuo tarpu vienas ir kitas vardas yra tas pats žmogus. ***

Tiesa, reikia paminėti ir tai, kad dr. J. Girnius savo knygoje yrapabrėžęs būtinumą švartios kovos, nes, sako jis "Laimėti nešvartiomis priemonėmis visada iš esmės reiškia pralaimėti -- save pačius suteršti". (231 p.). Taip pamoko mus dr. J. Girnius -- kaip filosofas. O tokioje pamokoje tuoj prisimena Juozas Girnius -- kai redaktorius ir ima noras palyginti jį redaktorių su juo filosofu.

Pirma negu lyginti, grįžkim dar kartą prie dr. J. Girniaus, kaip filosofo, ką jis kalba apie žodį, apie kritiką toje pačioje savo knygoje. Štai, iš to laikas:

"Lygiai nevalia žodį nužeminti įplūdymopriemonė. Žodį naudoti žmogui niekinti yra lygupati žodį išniekinti. Nė astriausioj kritiko nepamirština žmogui pagarba, reikalaujanti vengti tiek stačiokiško grubumo, tiek sofistinės "elegancijos". Tenka savo nuomonę pasakyti tiesiai, bet taip, kad nebūtų gėda susitikti tą, kuriam ji buvo pasakyta.

Kaip gražiai pasakyta dr. Juozo Girniaus -- filosofo, ir kaip nuostabiai jo žodžiai krinta smūgiais Juozui Girniui -- redaktoriui už jo bendrininkavimą su Vytautu A. Jonynu literatūrinės kritikos nusiakaltimė prieš rašytoją V. Alantą, mano išdėstytą šio straipsnio pirmoje dalyje.

Maža to. Tos kalbamos dr. J. Girniaus -- filosofo 'nešvartios priemonės' glūdi ir po slapyvardžiais ir dėl jų jis sako vaizdžiai:

"Daug būtų laimėta, jei pasisektų išveisti priespaudos metais susidariusį slapyvardžių pomėgį. Tiesa, pats savaimė slapyvardžio vartojimas nėra nusižengimas, be to, galima neturėti takto ir pavarde pasirašant. Tačiau visais atvejais, kur rašoma ne bendru klausimu,

o liečiami asmenys, privalu ir pačiam atvirai kalbėti, ne iš po slapyvardžio "dūminės uždangos". Tik rūpinantis pagarba žodžiui ir žmogui, bus galima nuveikt kritikos baimė ir drauge išugdyti kritiką, kuri vestų pažangon" (230 p.)

Deja, Juozas Girnius -- kaip Aidų redaktorius ir su slapyvardžiais, leidžiamais naudoti jo redaguojamame žurnale, elgiasi tartum jis nenežinotų, kad gi buvo išleista ir yra knyga 'Tauta ir tautinė ištikimybė', parašyta jo paties.

1969 m. birželio mėn. Aidų laidoje tilpo knygos 'Lietuvių literatūra svetur' recenzija, tariai parašyta Ramunės Stanelytės, pavadinta "Egzodo literatūros skerspūvis". Recenzuojamoje knygoje, kurioje įvairūs autoriai apžvelgia lietuvių poeziją, romaną, novelę, dramaturgiją ir kritiką, yra taip pat Juozo Girniaus darbas -- 'Visumos žvilgsnis į mūsų egzodo literatūrą. Šiame darbe minėtoji recenzija nerado nė mažiausio trūkumo, to darbo autorių Juozą Girnį išgyrė iki magnus cum laude.

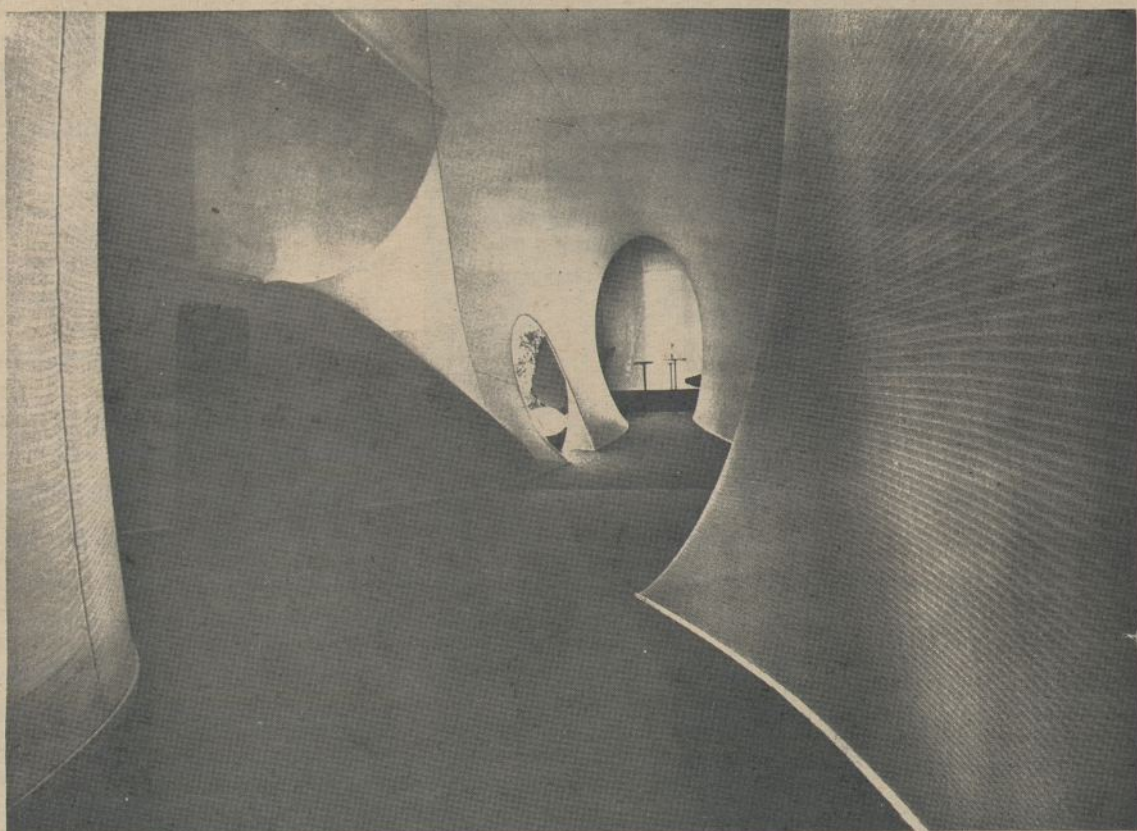
Jau vien ta aplinkybė, kad Aidai talpina recenziją apie tokį kolektyvinį leidinį, kuriame vieno darbo autoriumi yrapats Aidų redaktorius, rodo, turėtų priminti šiam būti atsargiau numatant recenzentą. O jau gavus recenziją, reikia dar gerai patikrinti ją, kad neatrodytų redaktoriaus savignyra ir savimana, susiorganizavęs savame žurnale autoreklamą.

Kur tau! Ne tik atsitioko tai, ko būtinai išvengti reikėjo tik šiuo atveju, bet, lyg tyčiom, atsitioko ir tai, ko vengti ir išvengti reikia visada, kai kalbama apie dalyką ir asmenis.

Redaktorius leido recenzentui ne tik susigūžti po slapyvardžiu, bet užtikrinimui paslapties, sutiko užmest ant jo net sijoną ir leist jam pasisakyti: aš "Ramunė Stanelytė". Tai didelis gudrumo laimėjimas -- sukurtas recenzentas hermafroditas!

Ta Ramunė rašė. Rašė daug. Jos kritika pasidarė ilga. Berašant visai jau paskutinį skirsnį, gal nuvargus, lyg išsitytę pragyčių gaidžių, ji prakalbė vyrų. Štai jos žodžiai:

"Česlovo Grincevičiaus paruoštai Bibliografijai įvertinti, kiek tai liečia specifinius reikalavimus, recenzijos autorius nesijaučia esąs pakankamai kompetetingas." Taip sako apie save Ramunė. Negi tokia literatūroje išmaninga Ramunė Stanelytė nežinotų, kad lietuvių kalba ji nėra autorius, o autorė; nesisako esąs, o esanti; taip gi, jei tik tokia būtų, turėtų sakyti ne nesijaučia esąs kompetingas, o nesijaučia esanti. (Nukelta į 6 psl.)

Dailininkų Aleksandro ir Vytauto Kašubų buto vidus. Sienos yra nailono medžiagos šviesios spalvos, o išlenkimai tai durys į atskiras privataus pobūdžio būveines. Prieky stovi kvapų skulptūra.

VISUR BALTA BALTA...

Dail. A. Kašubienės nauji išradimai

Neseniai, kaip jau buvo rašyta, JAV spaudoje pasirodė aprašymai apie dailininkų Aleksandro ir Vytauto Kašubų naujoviškai įrengtus namus, apie kuriuos paskaičius ir nuotraukas pamąčius buvo komentuojama: namai be sienų, be lubų, be lovų, be minkštų kėdžių, be kampu, bet patogūs ir jaukūs gyventi, jautiesi, kaip gamtoje, ne po stogu. Kaip gi gali būti, galvojo ne vienas, galvojau ir aš, todėl buvau patenkinta gavusi progą visa tai savo akimis pamatyti, pajusti, pauostyti, pačiupinėti, pasiklausyti ir pergyventi.

Ejau su dideliu smalsumu ir jau iš lauko ėmiau stebėti namus toje gatvėje iš tolo, ar nepamatysiu visai skirtingų iš kitų. Bet patys namai stovi labai arti New Yorko miesto didžiojo parko yra senos statybos, tvirti mūrai, kaip ir visa eilė kitų šalia stovinčių, tačiau vos tik įžengiau pro duris į butą, pasijutau kaip kitą planetą. Kur tik žiūri visur balta balta, anot poeto Maironio, Nei kambarių, nei storių sienų, bet nėra ir didelės salės be sienų. Erdvė suskirstyta nedideliais plotais baltos nailono medžiagos dėka, savotiškai suauostos, nei per plonos, nei per storos, tik stambaus au dimo rašto, šiek tiek persimantčios. Čia pat prie lango stovi vazonų gėlynas, kuris turi lemiamos reikšmės visai artičiausiai aplinkai. Čia stovi aukšta apskrita minėta medžiaga aptraukta stora kolumna tuščiu per-

EMILJA ČEKIENĖ

matomu vidum. Aplink ją paėjusitaki ir pažvelgus žemyn pamatytalyg bedugnę, lyg jūros dugną priaugusį įvairių augalų, besistiepiančių į viršų, į šviesą, į saulę. Žvilgtelėjus dar kartą atrodo, kad čia gali lipiti žemyn ir išeiti į sodą.

Tuo pačiu laiku girdi lyg valbalaį dūzgia, varlės kurkia, tai neva vanduo gurguliuoja, krenta, lyg upelis čiurlena, tai vėjas švilpia, medžiai ūžia, šnara. Žodžiu, jautiesi visai kaip gamtos aplinkoje, tarp gamtos natūralaus triukšmo, lengvo lyg miško natūralaus ūgesio įvairių garsų. Tai muzika, kurią specialiai sukūrė muz. E. Ghent.

O aukščiau minėtų vaizdų paklaptis yra kolumnos grindyse apvalus veidrodis, po kuriuo aplink vainiku apgaubta eina elektros šviesa. Pasilenkęs į veidrodį pamatai savo veidą lyg ant kranto stovėdamas ir žiūrėdamas į gilų vandenį, išsigąsti, kad neįkristum.

Žengus porą žingsnių toliau nuo šito "gamtos" kampelio pajunti kitą gamtos dovana iš įvairiausių gėlių kvapų. Čia stovi dail. V. Kašubos sukurta skulptūra, nematoma iš apačios apšviesta, kurios viršuje įsodinti šešių spektro spalvų su pagrindiniais gamtos kvapais buteliukai su dangeliais. Čia pat įtaisyta vieta popierio šaudeliams, iš kurių paėmęs vieną pa-

mirkai į bet kurį buteliuką ir, laikydamas rankoje jauti tartum gėlę visą laiką kvėpiant. Pamirkius keletą šiaudelių į keletą buteliukų, jauti lyg turėtum rankoje gėlių visą puokštę, nuo kurių aplinkui jaučiasi lyg natūralūs pievų, gėlių, bei medžių kvapai. Tai yra šešių skirtingų natūralių gamtos kvapų esencijos, priderintos prie spalvų vibracijų. Tai chemikės Danutės Pajaujytės-Anonienės išradimas ir pritaikymas.

ŽINGSNIS Į ROMANTIKOS KAMPELĮ

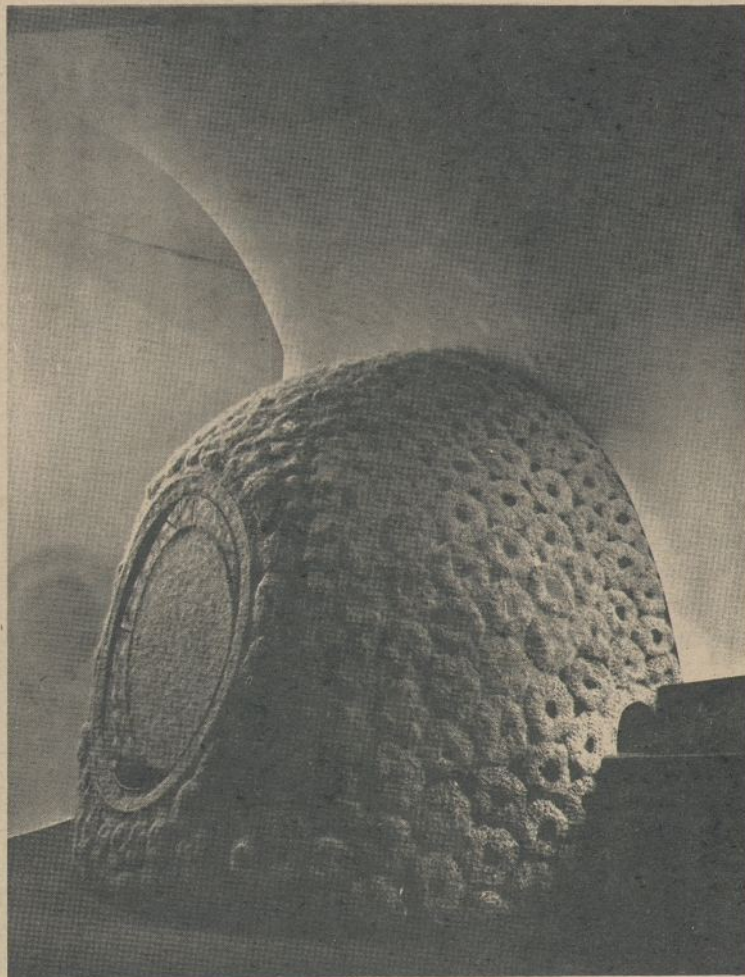
Paėjus koridorium porą žingsnių pamatai apvaliai išlenkto paties aukleto sienas ir mažas apskritas dureles, pro kurias pasilenkęs įlindi vidun į 8-14 pėdų pločio patalpą, kurios grindys išklotos trijų dimensijų persišku kilimu, ilgų vilnonių siūlių įvairių spalvų storai suauustu. Tas kilimas vaizduoja lyg žolėje pakilusius žemės kupstus, kelmus, pakrūmes, ant kurių sėdėdamas jautiesi patogiau negu sofoje. Viduryje įtausta upė, įtekanti toliau į ežeruką, o kitą pusę ant kalniuko lyg krioklys krenta. Čia jauki ir malonu patogiai išsitiesti, šnekučiuojant sėdinėti, skaityti, vienam ar keliems kartu poilsiauti, nelyginant ant upės kranto ramiai minkštoje žolėje įsitačius. Tas kampelis galima sakyti kaip salionėlis, svečių kambarys, kuriame tačiau nei valgomas, nei geriama nei rūkoma. Vaishinama kvapais.

Ant grindų čia šviečia elektros lempa, kurią galima mėtyti, stumdinti lyg didelį lengvą sviedinį, kuris yra ant ilgo kilimo spalvoms pritaikyto šniūro. Sienoje mygtukas, kuriuo galima šviesą pritemdyti ar pastiprinti. Pakėlęs galvą aukštyje pamatai tartum atvirą gamtą: dangų, medžių viršūnes, mėnulį. Šviesą pritemdžius, danguje pasidaro vos matomas mėnulis, tamsūs debesys ir naktis. Gi pasukęs galvą į šoną vėl matai mišką. Ir visa tai išgaunama veidrodžio pagalba.

Iš tos būveinės, kitaip sakant, rojaus kampelio, gali stebėti per sienas, kas vyksta aplinkui ir girdėti bei dalyvauti pasikalbėjimuose, pats būdamas nematomas. Tam erdvės pasiskirstymui medžiaga vietomis gaubtai išlenkta ir viduje būdamas nejauti, todėl kartais stodamas pasieki galva minkštas lubas.

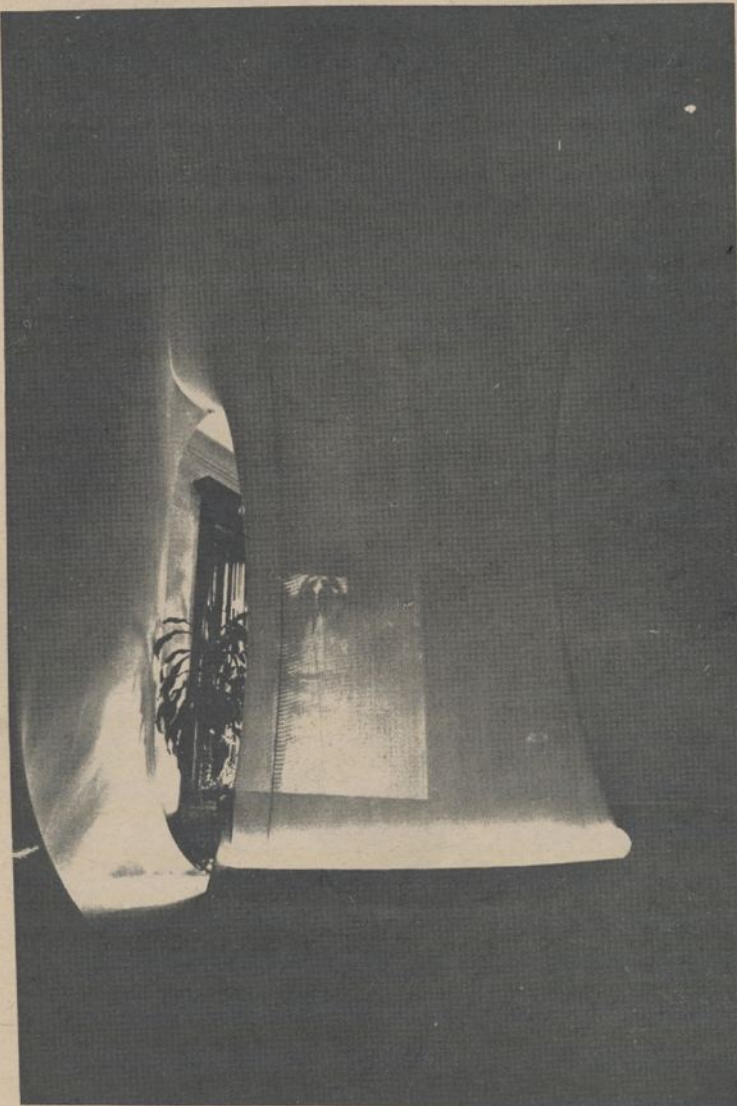
Išlindus iš tos poilsio būveinės randi oficialų kampelį, ne taip atskirtą, kur stovi keletas baltų, apvalių, prie kilimų išklotų grindų pritvirtintų stalių ir stiliui pritaikytų apvalių kėdžių. Čia galima pasivašinti, posėdžiauti, formalesnius reikalus atlikti.

(Nukelta į 6 psl.)

Miegamojo gurbas į kurį patenkama per apskritas dureles. Vidaus plotas užima tiek, kiek reikalinga lovai, staliukui ir apsirangimui.

KAS LIETUVIUKĄ IŠMOKYS LIETUVIŠKAI SKAITYTI

Dekoratyvinė kolona ir gėlynas.

VISUR BALTA BALTA...

(Atkelta iš 5 psl.)

Ir vienas iš visų skirtingiausias kampelis yra miegamasis, kurį labai aiškiai matome čia nuotraukoje. Iš tolo žvelgiant atrodo lyg didelis gurbas, apdengtas savotiškai megsta medžiaga. Tai apskritai pridengia ploto ir erdvės dalis. Priekyje matome išpintą, bet apskritimui uždarytą taip pat išmegstą raštu uždengtą ratą. Tai durelės į miegamąjį. Tą ratą pasukus ar nukabinus pasilenkęs į jį ni į vidų, kur stovi specialioji lova be galų, su sienai pritaisytu uždangalu ir į bendrą formą įjungtais stalieliais. Sidalai iš kurių išmegtos sienos yra natūralios šviesių linų spalvos, lyg ašutų, lyg tai kokių šaknų aštrūs sidalai, tačiau tai yra tik ri yako plaukai iš Tibeto. Juos suverpė ir išmezgė Silvia Heyden iš North Carolina. Mezgimas retas ir persimato aplinka, bet iš aplinkos nesimato, kad vyksta viduje. Gulit tartum lapuotų medžių palapinė, Gulėdamas esi atskirtas nuo kitų, būto erdvės dalių, bet jauti ir girdi, kas vyksta visoje rezidencijos aplinkoje.

-- Kaip tokia rezidencijos įrengimo idėja kilo? -- paklausiau dail. A. Kašubienę.

-- Žmonės nuo amžių troško turėti privatų gyvenimą. Pradžioje troško pilių, kurias gavo, užkariavo, vėliau nuosavą arklio, dabar automobilio ir žmogus viską gavo. Turėdami gyvenimui pastogę namą ar butą, šeimos nariai troško kiekvienas turėti atskirą kambarį, kur jis galėtų vienas užsidaryti karaliauti. Taip žmogus pamiršo savo įgimtą bendravimo ir pojičių aspektus. Žmogus, betrokšdamas privatumo izoliavosi nuo įgimtų būtinybių, šeimos nariai vienas nuo kito. Tuo rezidencijos įrengimu ir buvo mano noras pasiekti privatumo be izoliacijos, -- atsakė A. Kašubienė.

Kaip matome iš nuotraukų ir aprašymo, ji šita savo kūryba tokią privatumą ir atrado. Sėdi viename rezidencijos gale ar uždaroj būveinėj ir jauti, girdi, jog nesi namuose vienas, nematai, ką kiti veikia ir jie nemato ką tu veiki. Girdisi kitų buvimą pri slopinti dėka tos medžiagos garsai, kurie netrukdo kitiems dirbti savo darbą.

Yra dar mažiau komplikuoti kampeliai su dviem darbo stalais, kur dailininkė pradeda vykdyti savo planus: braižo, kuria, skaičiuoja, daro didelių projektus, bet mažyčius modelius, kurių čia stovi visa eilė jau įvykdytų ir tik tai dar užsakyti. Čia stovi mažytis ir jų rezidencijos čia jau įvykdytų planų modelis.

Viso to projekto įvykdymui Aleksandra ir Vytautas Kašubai abu dirbo 4 mėnesius, po 7 dienas savaitėje ir 14 valandų kasdien ir visus darbus atliko patys vienai. Ji sudarė planus, o vyras atliko skulptūros ir medžio darbus.

-- Kokie tolimesni darbai --

paklausiau ir buvau labai nušėbinta, kai ji atsakė: "Dabar dirbu su mūrinkiniais. Gau nu užsakymą, paruošiu projektą, modelį ir planus, samdau mūrinius ir prižiūriu darbo eigą".

Dabar A. Kašubienė stato jau ketvirtą mūrą Rochesterio universitete. Kartą į savaitę nu skrenda patikrinti darbo eigą, duoda nurodymus, kad jos projektą iš plytų daroma mozaika būtų tinkamai atlikta. Šiuo metu jau turi paruošusi projektą ir modelį vienai New Yorko ligoninei. Ir tas būsimų plytų pastato modelis kaba čia ant sienos.

Kaip gaunate tokius didelius užsakymus ir dar būdama silpnosios lyties atstovė -- moteris? -- paklausiau.

-- Aš ir pati nežinau, negalėčiau tiksliai atsakyti. Manau kad iš JAV spaudos, nes yra žurnalų, kuriuose panašūs atlikti darbai būna plačiai aprašomi. Kam įdomu ir reikalinga, tas ir susiranda, tuo labiau, kad panašius darbus tokių profesionalų, kiek žinau, esame tik du, -- atsakė ji.

Šią naujo tipo sukurtą rezidenciją aplanko daug žymių architektų, dailininkų net iš kitų miestų atvykstančių. Baigiant apie dail. A. Kašubienės naujus atradimus reikia pažymėti, kad ir jos vyras dail. V. Kašuba taip pat šiuo metu intensyviai ruošiasi savo skulptūros darbų parodai New Yorke, bet apie tai plačiau kitą kartą.

AIDŲ REDAKTORIAUS VINGIAI...

(Atkelta iš 5 psl.)

ti kompetetinga? Negi ji to nežino?

Pagaliam, rašymo būdas -- tonas! Ne, tai ne moteriška kalba, o kampuota, lyg dūžiai girnakalio, ar kirviu į kaladę. Toks pat ir galvojimas. Ypač kai jis kalba apie dramaturgijos apžvalgą, jo dogmatišku supratimu ir tepripažįsta tokią apžvalgą, kuris būtų griežtas kritikas, pažintų estetinių principų kodus pagal jį kaltintų ir... darytų sprendimus. Bekalbėdamas apie tai jis panūsta tų griežtų sprendimų ir, jei jau St. Santvaras nedarė sprendimų kitiems, pasitempęs į šviesiausio teisėjo pozą, lyg respublikos vardu paskelbia sprendimą pačiam Stasiui Sant-

Vaikų auklėjimas yra laikomas pirmoje eilėje tėvų uždaviniu. Jie yra pagrindiniai ir svarbiausi vaikų auklėtojai. Už jų išauklėjimą ir paruošimą gyvenimui jiems tenka didžiausia atsakomybės dalis prieš jų ateitį ir visuomenę. Visur ir visada tėvai rūpinasi vaikais nuo pat jų gimimo ir auklėdami stengiasi juos paveikti taip, kad jie išaugtų dorais ir šviesiais žmonėmis, išmokyti jiems vėliau gyvenime reikalingų dalykų ar pasirostų kuriai nors profesijai. Jei tėvai tuo nepasirūpina, niekas kitas jų tuo atžvilgiu nepakeičia, ir dėl to nukenčia vaikų pasiruošimas gyvenimui.

MOKYKLA -- TĖVŲ PAGELBININKĖ

Žemose kultūrose, kur gyvenimas nėra su dėtinas, visą vaikų auklėjimą atlieka patys tėvai. Ir tai yra laikoma natūralia jų pareiga. Mokykla atsirado tada, kada reikėjo vaikus pamokyti to, ko tėvai patys nebemokėjo ar neturėjo laiko mokyti. Taigi mokyklos uždavinys pirmiausia buvo tęsti tėvų pradėtą auklėjimo darbą ir vaikus pamokyti to, ko jie patys nesugebėjo ar neturėjo sąlygų. Taip mokykla atsirado kaip pagelbinė ir tėvų samdyta institucija.

Nors šių laikų mokykla nuo tėvų jau nebepriklauso, o yra visuomenės, dažniausia valstybės laikoma ir kontro-

varui: -- "jog Santvaras -- joks kritikas".

Tokia recenzija nėra dalykinė. Ji yra tendencinga iki pilno išulumo ir priskaitytina prie priemonių nešvariųjų, užgaunančių nebe vien rašytojų Stasi Santvarą.

Tačiau tai nėra vien "Ramunės Stanelytės" reikalas. Stebėtina, kad tokia recenzija yra talpinama į kultūrinį žurnalą. Daugiau stebina Aidų redaktoriaus Juozo Girniaus elgesys, priešingas dr. Juozo Girniaus gerai gražiai filosofijai ir rodąs vieno žmogaus du veidus. Negana to, tas dviveidiškumas pagimdo tam pačiam žmogui ir trečią veidą, kai J. Alaušius kelia srovinių irzlumo priekaištus kitiems, pats būdamas pavyzdingiausias erzelų organizatorium.

Jeigu to akivaizdoje Aidų prenumeratorių skaičius nemažėja, tai reikia daryti išvadą, jog mūsų tautinio blėsimo nėra, esam tuo atžvilgiu kantūs ir patvarūs. Tačiau, jeigu Aidų prenumeratoriai pradėtų atsisakinti, tai ir tuo atveju tai nereikėtų tautinį blėsimą. Greičiau tai būtų ženklus tautinio jautrumo, padidėjimo, ženklus protesto. Ir jei jau to esama, tai ar nėra pribrendęs laikas susimąstyti ir sugriežti Aidų žurnalo leidėjams Tėvams Pranciškonams -- ką nors daryti, ką nors...

liuojama institucija su valstybės nustatytais jai uždaviniais ir nustatyta tvarka, bet jos pagrindinis uždavinys ir dabartė bėra tas pats -- tęsti bei papildyti tėvų šeimoje pradėtą auklėjimą ir atlikti tai, ko nesugeba atlikti pati šeima.

Tarp šeimos ir mokyklos auklėjimo pareigos pasiskirsto šiaip: pagrindinį auklėjimą kūdikystėje ir ankstyvoje vaikystėje atlieka šeima; gi vėliau ji tomis pareigomis dalijasi su mokykla, taip pat atlikdama savo auklėjimo atsakomybės dalį; tėvai atlieka tą auklėjimo dalį, kuri jiems yra skirta pačios prigimties, kurio reikalauja jų tėviška sąžinė, jų vaikų meilė ir jų paveldėtos auklėjimo tradicijos. Mokykla gi atlieka tuos auklėjimo bei mokymo uždavinius, kuriuos atlikti įgalina jų mokytojų profesinis pasiruošimas ir ją įpareigoja atitinkami įstatymai, tautiniai, kultūriniai, socialiniai ir politiniai reikalavimai. Taip mokykla vaikus moko, šviečia, auklėja, įveda juos į šių laikų kultūrą ir paruošia kuriai nors profesijai.

Kaip mokykla auklėjimo atžvilgiu atlieka tai, ko negali atlikti tėvai, taip tėvų uždavinys yra sekti ir papildyti vaikų auklėjimą tais atžvilgiais, kurių neatlieka mokykla. Jų pareiga pasirūpinti ir savo pastangomis išlyginti tuos auklėjimo trūkumus, kurių gali pasitaikyti mokykloje.

MŪSŲ REIKALAVIMŲ NEPATENKINA ŠIO KRAŠTO MOKYKLA

Netenka nė aiškinti, kad lietuviai išeivijoje nė viename krašte nerado mokyklų, kurios patenkintų jų tautinio išlikimo ir tautinio auklėjimo siekimus. Turime su tikti su faktu, kad kiekvieno krašto, kuriame tautinės mažumos neturi savo tautinių ir tautinė kalba dėstomų mokyklų, politika siekia atėivius absorbuoti, nutautinti ir paversti ne tik lojaliais piliečiais, bet savo tautos nariais, sunaikinant jų tautinę sąmonę ir atitraukti juos nuo savo tėvų kalbos bei kultūros. Patekęs į betkurį kraštą -- Jungt. Amerikos Valstybes, Kanadą, Pietų Amerikos valstybes ar kurį kitą kraštą, -- lietuvis, lygiai kaip ir kitų tautų išeivis, turi su tikti su faktu, kad jo vaikai to krašto mokyklose negaus jokios atramos savo kalbai ir savo tautos kultūrai ir kad jie bus apsupti įtakų, skiriančių juos nuo savo tėvų. Suprantama, kad tokios mokyklos negali patenkinti lietuvių tėvų tautinio auklėjimo reikalavimų. Vengdami savo vaikų nutautinimo, lietuviai išeiviai patys ar per savo organizacijas bei jų surastus institucijas turi pasirūpinti papildyti šio krašto auklėjimą tais tautinio švietimo bei auklėjimo atžvilgiais, kurių esamos mokyklos nepaten-

kina. Nekalbant jau apie viešąją mokyklą, tautiniu atžvilgiu mūsų nepatenkina ir čia veikiančios ir prie šio krašto reikalavimų prisitaikiusios parapinės mokyklos, nes jos neišmoko vaikų nei pažinti, nei pamilti Lietuvą, kurios jie nėra matę, o, išsijungdamos iš šio krašto auklėjimo uždavinių, vaikų jaunąs širdis ir protus palenkia vien tik šiam kraštui pažinti bei pamilti. Taigi lietuvišku auklėjimu reikia pasirūpinti jau kur kitur, būtent, liuanistinėje mokykloje ir namie.

LITUANISTINĖ MOKYKLA

Mes patys, išaugę toje tvarkoje, kur šeima galėjo visiškai pasitikėti vaikų išmokymu mokykloje, dabar topaties laukiamame ir iš liuanistinės mokyklos, kuri daugumoje vietų yra tik šeštadieninė. Vaikams lankant liuanistines mokyklas, tėvams atrodo, kad jau atkrenta rūpestis vaikų lietuviškuoju auklėjimu bei lietuvių kalbos mokymu. Tačiau iš liuanistinės mokyklos dažnai laukiama daugiau, negu per vieną darbo dieną savaitėje ji gali padaryti. Geriau yra tose vietose, kur, vaikai turi lietuvių kalbos pamokas kasdieną ir kur lietuvių kalbą jie girdi dažniau. Šeštadieninė mokykla yra daug sunkesnė padėtyje. Vaikai, iš buvę didžiąją laiko dalį kitokioje mokykloje, ir pamokose girdėdami tik nelietuvių kalbą, pasidaro nebelabai imlūs lietuviškiems dalykams. O, be to, ne visi vaikai ir tokią mokyklą pasiekia. Lankydami nelietuviškus vaikų darželius, jie visus auklėjimo pagrindus gauna jau nelietuviškus, į kuriuos vėliau išprausti lietuvišką dviasią jau sunkiai bepavyksta. Lankydami nelietuvišką vaikų darželį ir bežaisdami su nelietuviais draugais, vaikai jau dažnai būna pradėję nulietauti. Taip ir pati liuanistinė mokykla daugeliui vaikų, jiems jau lankant nelietuvišką pradžios mokyklą, jau būna pavėluota. Litanistinei mokyklai tenka labai sunki pareiga: jau ne tiek vaikų lietuvių kalbos mokytį, kiek taisyti jau kitos mokyklos sužalotą jų gimtąją kalbą. Taip susidaro lietuvių kalbos atžvilgiu labai svarbus momentas, kada vaikai dar nesimoko liuanistinėje mokykloje ir kada jų lietuvių kalbos mokymeturi labai svarbų vaidmenį atlikti tėvai.

ELEMENTORIŲ REIKIA JAU ŠEIMOJE MOKYTI

Pagrindinė lietuviškojo švietimo dalis, kurią lietuviška šeima negali aplenksti, yra vaiko išmokymas lietuviškai skaityti. Šiomis sąlygomis ta pareiga dažniausiai tenka šeimai. Nesant lietuviško vaikų darželio arba tokiems darželiams veikiant tik šeštadieniais ir nesant nor-

malios lietuviškos mokyklos, beveik nėra mokyklinės institucijos, kuri turėtų sąlygas tą darbą atlikti. Skaityti galima tinkamai išmokyti tik tokioje mokykloje, kur vaikas kasdien po truputį nuosekliai įvedamas į raidžių pažinimą, jų rašymą, į jų jungimą į žodžius ir tų žodžių skaitymą. Tai gali atlikti tik tokia mokykla, kur lietuvių kalbos mokoma kasdien. Šeštadieninė mokykla to darbo pilnai atlikti jau negali, nes vaikas joje tik kartą per savaitę gali būti elementoriaus pamokomas. Bet savaitė yra jau per ilgas laiko tarpas, kad vaikas savo mokymąsi galėtų nuosekliai tęsti, nepa miršdamas, ką jis prieš savaitę mokėsi. O lietuviškai skaityti vaikas gali tik tada, kada jis kasdieną to mokomas. O tai gali padaryti patys tėvai. Šeštadieninėje liuanistinėje mokykloje išmokyti skaityti vaikui jau per sunku.

O, be to, vis daugiau jaunų šeimų išsikelia gyventi į tokią aplinką, kurioje jau nėra jokių liuanistinių mokyklų ir kur vaiko išmokymas lietuviškai skaityti, kartu ir visas jo lietuviškas švietimas priklauso tik nuo tėvų ir jų tautinio susipratimo.

KADA VAIKĄ REIKIA MOKYTI LIETUVIŠKAI SKAITYTI?

Kalbant apie vaikų mokymą lietuviškai skaityti, kai kam gali atrodyti, kad tą reikalą galima išspręsti paprasčiau: palaukti, kol vaikas angliškoje mokykloje išmoks skaityti angliškai, o po to jis lengvai pereis ir į lietuvišką skaitymą ir rašymą.

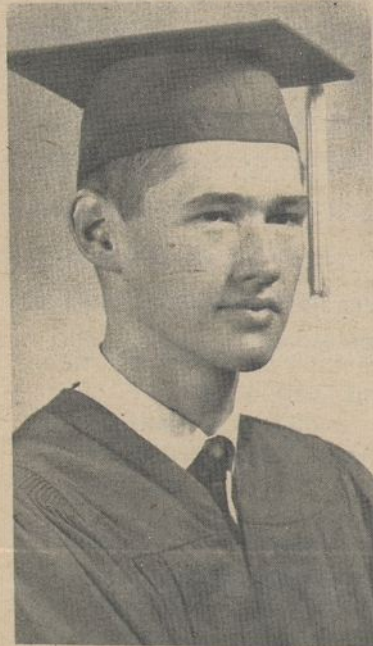
Tai tik iš dalies yra teisinga, bet priešinga lietuviškojo auklėjimo siekimams. Siekiant išlaikyti vaikų lietuviškumą, jie turi išmokyti lietuviškai skaityti anksčiau, negu jie mokykloje išmoka angliškai, kitaip tariant, anksčiau, negu jie pradeda lankyti anglišką mokyklą. Normaliai tai yra kiek per anksti mokytį skaityti. Tiesa, šiame krašte kai kur vaikai pradėdami mokytį skaityti jau vaikų darželyje, bet tas vaiko amžius dar normaliai nėra laikomas tinkamu tokiam mokymui. Daugumos kultūringų kraštų vaikai darželiuose dar nemokomi skaityti, o kai kuriuose kraštuose tai net ir draudžiama, ir su mokymu skaityti laukiama pradžios mokyklos lankymo meto. Bet pats vaikas jau sugeba mokytis skaityti, jei jis tik mokomas jam prieinamu metodu ir iš gerų elementorių. Todėl ir mums, norint užbėgti už akių angliškam mokymui, tenka vaikus pradėti mokytį lietuviškai skaityti kiek anksčiau, negu normaliai mokyklose jie mokomi skaityti. Tinkamai juos pamokant, tai jiems nebus joks ap sunkinimas. Bet kartu reikia atsiminti, kad tai yra geriausia proga tokiame mokymui ir kad jos negalima praleisti neišnaudojus.

(Nukelta į 7 psl.)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Dirva kitą savaitę, dėl JAV nepriklausomybės šventės, išeis tik vieną kartą, būtent penktadienį, liepos 9 d.

• Superior Savings and Loan Assn. visos trys įstaigos šį šeštadienį, liepos 3 d. ir pirmadienį, liepos 5 d. dėl JAV nepriklausomybės šventės bus uždarytos ir bankinės operacijos nebus atliekamos.

• Leonas A. Aželis šiais metais baigė Cleveland State Universitetą gaudamas bakalauro laipsnį psichologijoje. Leonas priklausė Lietuvių Studentų Sąjungai ir yra buvęs LSS valdybos narys, domisi muzika ir ruošiasi studijoms magister laipsniui gauti.

Jaunam bakalauro studentui linkime visokeriopos sėkmės.

• Globe Parcel ir Service, Inc. Clevelando sk. dėl atostogų, bus uždarytas nuo liepos mėn. 5 d. iki liepos 27 d.

787 East 195 St.
Cleveland, Ohio 44119

VLiko leidžiamo Eltos biuletenio redaktorius Vytautas Alseika, šiuo metu atostogose, lanko lietuvių kolonijas. Atvykęs į Clevelandą, kur anksčiau gyveno, susitiko su senais pažįstamais ir vizitavo Dirvos redakciją. Nuotraukoje Vytautas Alseika su Dirvos redakcijos sekretore Nijole Maželiene.

LINKSMA GEGUŽINĖ

ALT S-gos Clevelando skyrius liepos 18 d., sekmadienį, rengia linksmą gegužinę Vlado ir ponios Dautų sodyboje, 2971 Bishop Rd. Pradžią 7 val. p. p.

Bus įdomi programa, geras bufetas ir gėrimai. Clevelando ir apylinkių lietuvių maloniai kviečiami atsilankyti gegužinėn, kur tikrai gražiai praleisite laiką.

• Blossom muzikos centre ateinančią savaitę su Clevelando orkestru koncertuos pianistai: John Brown-ing liepos 9 d. ir Byron Janis liepos 10 d. Pradžią 8:30 v. v. Bilietai nuo 3 iki 6 dol. gaunami Severance Hall ir pas Burrows.

Visais gyvybės, sveikatės bei pensijų draudimo, o taip pat ir akcijų-investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

LIEPOS 18 D. ALT S-gos Clevelando skyriaus gegužinė p.p. Dautų sodyboje.

RUGPIUČIO 8 D. Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo gegužinė šv. Juozapo parke.

RUGSĖJO 25 D. tradicinis Dirvos vakaras.

SPALIO 2 D. Clevelando Ateitininkų koncertas.

SPALIO 23 D. Grandinėlių baltus šv. Jurgio parapijos salėje.

OMAHA

"RAMBYNO" KONCERTAS

Omahos Lietuvių Bendruomenės choro "Rambynas" koncertas — "Ramunių" vakaras, kuris įvyko birželio 19 d., Omahoje, praėjo su dideliu pasisekimu. Nors ir 90 laips. temperatūroje, ir skoningai, ramunių žiedais, papuoštą salę, stebėtinai gausiai, prisirinko publikos.

Programoje buvo atlikta keletas dainų, jau paruoštų dainų šventei. Pora dainelių sudainavo tik dukrytės su mamytėmis, kurios dalyvauja ir bendrame chore. Pabaigai, grupė jaunesniųjų "ramunių", pritariant akordeonams, atliko tris šlagerius, kurie kadaise, Lietuvoje buvo labai populiariūs šokių salėse. Nuotai-ka susidarė maloni, o vyresniesiems ir sentimentali, nes daug kas "grįžo" į tuos senus laikus tėvynėje.

"Rambyno" parengimą i visados susilaukia didelio lietuviškos visuomenės pritarimo ir yra gausiai, su malonumu lankomi. Chorą sudaro daug pasižventusių žmonių, kurie atlikę savo tiesioginius darbus darbovietėse, randa laiko ir energijos lietuviškai dainai. Liet. kolonija didžiuojasi savo "Rambynu" kuriam atsida vusiai vadovauja muz. Br. Jonušas. Taip pat, lietuvių džiaugiasi turėdami energingą, didelių organizacinių gabumų turintį inž. B. Sulskį, kuris šiuo metu, būdamas choro pirminku ir šį kartą viską pravedė ir suorganizavo be priekaištų. Jau daug metų kai pripažinta, kad kur jis stos visados gerai padarys.

Po vasaros karščių ir atostogų "Rambynas" žada suruošti rudeninį koncertą, kuriame tikisi išpildyti ir B. Budriūno kantatą. Reikia tikėtis, kad būsimas koncertas bus dar geresnis, nes nei choristų, nei publikos nevalgins tas nelemtas karštis. (jp)

KAS LIETUVIUKĄ IŠMOKYS...

(Atkelta iš 6 psl.)

Mokymas lietuviškai skaityti, prieš vaikui pradedant mokytis skaityti angliškai, palengvina ir pačiam vaikui. Lietuviškos raidės yra tik vienaip skaitomos bei tariamos. Lietuviški žodžiai yra skaitomi taip, kaip jie yra parašyti ir neturi netariamų raidžių. Lietuviškai skaityti yra daug lengviau negu angliškai. Lietuviška rašyba yra mažiau sudėtinga, joje žodžius parašyti ir paskaityti yra daug lengviau negu angliškai. O pagrindinis mokymo dėsnis didaktikoje yra nuo nesudėtingų dalykų eiti prie sudėtingesnių, nuo lengvų prie sunkesnių. O kad anglų kalba skaityti išmokyti yra daug sunkiau, rodo ir tas faktas, kad lietuviškose mokyklose visi vaikai išmoksta skaityti jau pirmaisiais mokslo metais. O amerikiečių mokyklose vaikai angliškai skaityti pirmiaisiais mokslo metais dažniausiai dar neišmoksta. O dalis jų ir per ilgesnį laiką gerai neišmoksta skaityti, nes tos kalbos rašyba yra per daug sudėtinga ir sunki.

Nors angliškoji abėcėlė dėl tos kalbos labai sunkios rašybos yra mokoma kitokiu metodu, negu skaityti mokoma lietuvių kalboje, tačiau, vaikas, mokėdamas lietuviškai skaityti, lengviau susigaudys ir sunkiuose angliškuose garsuose, negu iš viso neturėdamas nuovokos apie skaitymą. Taigi vaikui, prieš mokantis skaityti angliškai, yra labai naudinga pirmiau išmokyti skaityti ir rašyti lietuviškai.

Antra, lietuviškai pirmiau išmokyti reikalinga ir mūsų tautinio auklėjimo uždaviniai. Išmokimas angliškai skaityti yra labai didelis žingsnis į vaiko nutaitemą ypachiai tuo atveju, kada jis dar nemoka skaityti savo kalba. Savosios nemokant ir jau mokantis sveimosios, yra duodama tai svetimajai pirmenybė prieš savąją. Ta sveimosios kalba pasidaro ne vien tik jo lankomos mokyklos kalba ir jo mokyklos ir gatvės draugų kalba, bet ir jo skaitomoji bei rašomoji kalba. Tuo atžvilgiu, vaiko anksčiau savąją kalbą skaityti neišmokius, jos reikšmė jo akyse labai sumažėja.

Todėl, kad savoji bei gimtoji kalba vaiko sąmonėje nebūtų svetimosios nustelbta bei nuvertinta, reikia jį pirmiausia išmokyti skaityti ir rašyti lietuviškai, prieš dalykų mokymąsi nelietuviškos mokyklos kalba. Taigi lietuviškas elementorius turi būti išeitas anksčiau negu jis ima į rankas angliškąjį elementorių.

Sutinkant su principu, kad vaikas turi pirma išmokyti lietuviškai skaityti, drauge ateina ir atsakymas, ir kur jis turi išmokyti lietuviškai skaityti.

Nesant pakankamai lietuviškų vaikų darželių arba jiems dirbant tik šeštadieniais, nėra kitos išeities, kaip tik ta, kad elementorių vaikas turi mokytis savo tėvų šeimoje. Šeimai ta pareiga tenka ne todėl, kad kas kitas jos kratytųsi, bet dėl to, kad išeivijoje beveik neturime kitos institucijos, kurioje vaikas turėtų sąlygas normaliai ir jam tinkamu būdu išmokyti lietuviškai skaityti ir rašyti anksčiau, negu jis pradeda lankyti angliškąją mokyklą.

TĖVŲ NEPASIRUOŠIMAS MOKYTI SKAITYTI

Pasisakant, kad tėvai turėtų rūpintis skaitymo bei rašymo mokymu, kiekvienam iškilus rūpestis su išitikinimu, kad jiems tai sunkiai įmanoma, nes jie nėra tokiam specialiam darbui pasiruošę. Dauguma tėvų, be abejo, mano, kad tai gali atlikti tik mokytojai, kurie yra mokytojavę seminarijose ar kitokiose mokytojų paruošimo institucijose išėję specialius mokslus ir pasiruošę tokiam darbui.

Tikrai pasiruošimo vaikus mokyti trūkumas sudaro tėvams šiuo atveju rūpesčių ir sunkumų. Bet tai nėra nenugalima kliūtis. Tiesa, mokytojų paruošimo institucijose būsimieji mokytojai išeina skaitymo ir rašymo metodiką ir turi dalykų praktikos pamokas, kuriose patyrimų mokytojų priežiūroje pasipraktikuoja, kaip reikia mokyti tą ar kitą mokslo dalyką. Tokios žinios ir mokyklinė praktika sudaro jo metodinio pasiruošimo pagrindą. Bet metodinės žinios dar nepadaro specialisto mokytojo. Mokant yra svarbu ne vien tik turėti metodinių žinių, kaip vaiką reikia mokyti, bet ir išjausti bei suprasti, kaip kiekvienas vaikas ką supranta ar nesupranta. O mokytojas, ypač jaunas mokytojas, turėdamas visą klasę ir mokydamas visus iš karto, jau neturi progos išsiginčioti į kiekvieną vaiką ir jį iš arčiau suprasti. Tuo atžvilgiu motina, aiškindama savo vaikui ką individualiai, gali net geriau jam padėti jos aiškinamą dalyką suprasti bei išmokyti. Vaiką nuo pat gimimo augindama bei jį auklėdama, kiekviena motina geriau žino jo sugebėjimus ir jo linkimus, negu vaikų neauklėjęs jaunas, nors ir vaiko psichologijos mokytojas mokytojas, mokydamas jų visą klasę. Toks motinų savo vaikų pažinimas, žinojimas jų sugebėjimų ir supratimas jų reikalų joms duoda pagrindą mokyti juos ir skaityti. Kaip jos labai dažnai augantį vaiką šio ar to pamoko, taip jos gali lygiai pamokyti jį ir skaityti, pasinaudodamos jei ne metodiniu žinojimu, tai bent savo motinišku įsijautimu.

METODINIS NEPASIRUOŠIMAS MOTINAI NĖRA NENUGALIMA KLIŪTIS

Nebūtų rimta tvirtinti,

ti, kad mokytojai dirbant mokykloje nėra reikalingas joks metodinis pasiruošimas. Bet lygiai negalima tvirtinti, kad ir be tokio pasiruošimo tėvai negalėtų vaiknamie išmokyti skaityti ir rašyti. Jų metodinis nepasiruošimas mokyti savo vaikus nėra nenugalima kliūtis ir šiomis sąlygomis negali būti nepasiteisinimu, kad jie savo vaikų negalėtų to išmokyti. Juk, trūkstant mokytojų, ir mūsų krašte per eilę metų nepriklausomybės pradžioje ir antrosios vokečių okupacijos metu buvo priimami ir be specialaus pasiruošimo asmenys, kurie dirbo mokyklose, kol kuriuo nors būdu išsiginčioti mokytojo cen-

zą. Esant būtinam reikalui, mokytojo darbui buvo verbuojami ir jam reikalingo formalaus pasiruošimo neturį asmenys. Visi sutiksime, kad ne kiek nemažiau būtinas reikalas šandieną verčia tėvus, gelbstint vaikus nuo nutaitemo, imtis patiems mokyti juos lietuviškai skaityti. Jei jiems ir trūksta metodinio pasiruošimo, tai jų savo vaikų pažinimas ir jų meilė igalina juos tai atlikti dažnai net sėkmingiau, negu kitados savo darbui taip pat nepasiruošę ir visą klasę mokydamas mokytojas.

Jei dar prisiminsime aną mūsų tautos heroiską laikotarpį, kada lietuvis motinos, pačios nedaug skaityti mokėdamos ir neturėdamos nė tinkamų elementorių, bet gelbėdamos savo vaikus nuosurusi- mo, išmokydavo skaityti, taip pat gelbėdant juos nuo nutaitemo, iš motinų jau tokio pasiaukojimo nebereikalauja. Ir gal nebūtų didelio pateisinimo prileisti, kad šių laikų lietuvis motina nėra pajėgi atlikti tai, ką padarydavo motinos anais rusų valdžios laikais.

Todėl pasiteisinimas, kad bet kuri šių laikų jauna motina, nebūdama mokytoja, nesugebės savo vaikų pamokyti skaityti, berods, visiškai atkreinta. Ji dar atsimeina, kaip ji pati buvo mokykloje mokoma, kaip ji pirmąsias raides išmoko bei suprato, kas jai tą supratimą palengvino ar ap sunkino. Jau tas pats prisiminimas savo mokymosi padės jai orientuotis, kaip tuos pačius dalykus supras jos vaikas, ir kaip ji turi vaiką prie elementoriaus patraukti, kaip jį užinteresuoti elementoriaus paveikslukais ir raidėmis ir kaip tą raidžių bei žodžių mokymąsi gal net paversti malonių žaidimu. Be to šiais laikais jau turime elementorių, pagal kuriuos nei mokyti nei mokyti jau nėra sunku. Šių laikų elementoriai stengiasi taip prisitaikyti prie vaiko sugebėjimų, kad jis su mažiausia suaugusių pagalba iš elementoriaus paveikslų ir trumpų žodelių gali net ir pats išmokyti tiek raides, tiek ir skaitymą. P.M.

Švietimo Gairės Nr. 4 (1971). Leidžia JAV LB Švietimo Taryba.

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Dr. Gediminas Balukas, JAV ir Kanados LB IV-sios dainų šventės vykdomojo komiteto pirmininkas, paskutiniu laiku daug dirbo, kad dainų šventė pasisektų.

• Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos koplyčioje, Romoje, gedulo pamaldomis buvo paminėtos pirmosios metinės nuo buvusio Lietuvos atstovo prie Vatikano min. S. Girdvainio mirties. Šv. Mišias aukojo lietuvių Saleziečių Vytėnų centro vadovas prof. kun. Zeliauskas. Pamaldose dalyvavo Lietuvos pasiuntinybės prie Vatikano vedėjas, Stasys Lozoraitis jun., Lietuvos diplomatinės šefas min. Lozoraitis, šv. Kazimiero kolegijos rektorius prel. L. Tulaba, kolegijos auklėtiniai ir Romos lietuviai. Ta proga buvo pasimelsta ir už Lietuvos kankinius, Sibiro tremtinius ir žuvusius už Lietuvos laisvę.

• Stepo Zobarsko vadovaujama Manyland Books Inc. leidykla, savo veiklos laikotarpyje yra išleidusi virš 30 lietuvių rašytojų knygų anglų kalba, kurių paskutinė buvo "LITHUANIA 700 YEARS" dr. A. Geručio redaguota, dabar išleidžia. Vaizganto rinkti-

nius raštus ir kun. S. Ylos atsiminimus apie Stutthofio koncentracijos stovyklą.

Ši leidykla turi pripažinimą tarptautiniu požiūriu, į kurią kreipiasi autoriai ir iš kitų kraštų. Šiomis dienomis leidykla gavo kvietimą iš Argentinos ambasadoriaus Washingtono dalyvauti Buenos Aires universiteto 50 metų įsteigimo proga ruošiamoj tarptautinių u-to bibliotekos knygų parodoj atsiunčiant savo leidinių.

Tokį pat kvietimą gavo iš Izmir, Turkijos, kur tarptautinių knygų paroda bus atidaroma spalio 15 d. Tai gi Lietuvos vardas bus plačiai išgarsintas.

• Inž. Antanas Novickis, aktyvus visuomenininkas, ilgą laiką guli ligoninėje dr. A. Snieskos priežiūroje, New Yorke.

• Chicago Lietuvos Operos, pabaigusi savo dainavimo sezoną su Verdi Traviatos spektakliais, birželio 18 d. išsirinko naują valdy-

VLIKO TARYBA POSĖDŽIAVO

Vliko Tarybos posėdis įvyko birželio 25 d. New Yorke. Posėdyje buvo apžvelgta Vliko Valdybos veikla per pastaruosius du mėnesius ir apie tai Tarybą informavo vicepirmininkas dr. B. Nemickas, einąs pirmininko pareigas dr. Valiūnui esant Europoje.

Pranešėjas plačiau palietė P. ir A. Brazinskių bylą, kuri Turkijos teismuose vis dar nebaigta. Vliko Valdyba Brazinskių advokatui pasiuntusi visą eilę svarbių dokumentų, kurie galėtų būti naudingi Brazinskių bylą pakreipti jiems naudinga kryptimi.

Tautos Fondui organizuojant birželio mėn. vėjų, ypač esant dideliui reikalui sutelkti daugiau lėšų Brazinskių bylai vesti, Vliko Valdyba savo atskiru pranešimu kreipėsi į visus lietuvius ir prašė gausesnių aukų. Tuo pat reikalu Vliko Valdybos nariai rašė straipsnius mūsų spaudoje.

Dar balandžio mėn. pabaigoje Vlikas paskelbė atsisaukimą, kuriuo viso pasaulio lietuviams buvo priminta, kad š. m. birželio mėn. sukanka 30 metų prieš sovietinę okupaciją sukilus visai lietuvių tautai, sudarius Lietuvos vyriausybę ir jai atstačius nepriklausomą.

ba, kuri ves sekančio sezono operos darbus. Operai vadovauti vėl grįžo buvęs ilgametis jos pirmininkas Vytautas Radžius. Vicepirmininkais yra Gražina Bičiūnaitė, Jurgis Vidžiūnas, Vaclovas Momkus. Sekretorė — Sofija Džiugienė, išdėninkas Vladas Stropus, valdybos narys — Alfredas Blyskis. Po Traviatos operos pastatymo Operos choras ruošė Dainų šventės repertuarą ir po Dainų šventės išsiskirsto atostogų.

LŽS GARBĖS NARIAI

Lietuvių žurnalistų Sąjungos centro valdyba, susirinkusi posėdžio 1971 m. birželio 4 d., į LŽS garbės narius vienbalsiai pakėlė kun. dr. Juozą Prunskį ir Bronį Railą.

Per pusketvirtą metų kadenciją dabartinės LŽS c. v-bos. į garbės narius buvo pakelti penki asmenys: Jonas Kardelis, Adolfas Klimas-Kelmutis, Kazys S. Karpius, Juozas Prunskis ir Bronys Raila.

mos Lietuvos valstybės suvereninių organų veikimą. Deja, šešias savaites veikusią valstybinę nepriklausomybę vokiečių okupacinė valdžia užgnaužė ir įvedė Lietuvon savo nacinį režimą.

Pranešėjas paminėjo: juo toliau, juo daugiau atsiranda nacių Vokietijos ir bolševikų Rusijos samokslų dokumentų, nukreiptų prieš Lietuvą. Tad Vliko Valdybai tenka juos atidžiai peržiūrėti, daryti jų atranką, — kad juos dr. B. Kaslas įtrauktų į tų dokumentų jo redaguojamą leidinį.

Pranešėjas priminė ir tai, kad susikaupus visai eilei klausimų, dr. J. K. Valiūnas š. m. gegužės 16 d., Lietuvos Atstovo J. Kajeko lydimas, turėjo ilgą pasikalbėjimą su D. Martin, Baltijos sk. viršininku V. Departamente. Pasikalbėjime buvo paliesta lietuvių lankymasis V. Departamente, Lietuvos diplomatinės ir konsularinės tarnybos klausimas ir kt.

Posėdyje dalyvavęs, vos iš Europos grįžęs Lietuvos Laisvės Komiteto pirm. V. Sidzikauskas, paklausė, pateikė savo išpuodžius. Jo nuomone, dabartinė W. Brandt vadovaujama Vokietijos vyriausybė einanti garsiojo Bismarko patartu keliu — būti geruose santykiuose su Rusija. Kaip toli tuo keliu bus nueita, esą visokių spėjimų.

Vicepirmininkas J. Audėnis išsamiai painformavo Tarybą apie lietuvių kalbą leidžiamą ELTĄ. Jis pateikė laikraščio redaktorių atsiliepimus į jiems pasiūstas anketas. Spauda plačiai naudoja biuletenio medžiagą, nors ji yra pateikusi ir pageidavimų. Savo ruožtu, pranešėjas nurodė, kad per vieną mėnesį mūsų spauda, paskelbė per 300 iš Eltos gautų žinių ir straipsnių. Pabrangus pašto tarifui, Taryba ELTOS samatą papildė 200 dol. Taryba pritarė, kad Tautos Fondo aukotojams, paaukojusiems nemažiau, kaip 25 dol. per metus, turi būti siuntinėjamas ELTOS biuletenis.

Posėdyje dalyvavo PLB ryšininkas B. Raugas. Posėdžiui pirmininkavo Vyt. Banelis, ūkininkų Partijos atstovas, sekretoriavo Br. Bieliukas, Lietuvos Rezistencinės Santarvės atstovas. (ELTA)

CHICAGO

L. V. LIAUDININKŲ S-GOS KONFERENCIJA

Ketvirtosios Dainų šventės išvakarėse, liepos 3 d., 5 val. vakaro, Chicagoje, Diamond Road restorano patalpose, 3321 W. Columbus Road (1½ bloko į pietvakarius nuo W. 79th ir So Kedzie kryžkelės), rengiama Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos narių ir prijauniančių konferencija. Pagrindiniu kalbėtoju bus teisininkas M. Mackevičius, tema "LVLS-gos uždaviniai egzilėje".

Nariai ir prijaunantieji maloniai prašomi dalyvauti. Visais konferencijos reikalais rūpinasi LVLS-gos centro valdybos nariai: inž. Vl. Tamošiūnas, 7218 S. Christian Ave., Chicago, Illinois 60629 ir E. Boreiša, 7201 S. Whipple St., Chicago, Ill. 60629.

Po konferencijos, tose pačiose patalpose bus bendra vakarienis.

DETROIT

• Pavergtų Tautų Festivalis prasidės liepos 16 d. (penktadienį), 6 val. prie upės, Detroito centre. Ten iš pastatytų namelių vienas bus skirtas lietuviams. Lietuviai išstatys įvairius savo meno išdirbinius parodomui ir pardavimui. Tam lietuvių nameliui eksponatus renka Stefa Kaunelienė ir yra pasiekama tel. TA 6-7187.

Motorkada įvyks liepos 17 d. (šeštadienį). Prasidės 4:30 val. prie miesto bibliotekos (Woodward-Kirby) ir baigsis 5:30 prie Civic Center.

Automobiliai motorkadai renkasi John R. ir Kirby kampas (už meno muziejaus).

Festivaliu ir motorkada rūpinasi L. O. C. valdyba ir kviečia visas Detroito ir apylinkių organizacijas dalyvauti.

Norintieji tuo reikalu daugiau žinių gauti skambina valdybos pirmininkui Rimui Sukauskui telefonu: 293-4787.

• LS Detroito Vajaus Komitetas birželio 20 d. Dainavoje turėjo posėdį. Nežiūrint, kad ir labai karšta diena buvo, posėdyje dalyvavo 11 komiteto narių, kurių tarpe trys naujai pakviestieji: A. Grinius ir dvi studentų sąjungos Detroito sk. atstovės Ramunė St-

nytė ir Aldona Petrauskaitė.

Nutarta rugpjūčio 8 d. suruošti Lietuvių Fondo nariams ir svečiams išvyką į gamtą ir pavesta tuo pasirūpinti parengimų vadovui Vincui Tamošiūnui.

Pirmininkas Vytautas Kutkus pranešė, kad į li-tuanistikos studijų komisiją įeina: prof. dr. Justinas Pikūnas, dr. Kęstutis Keblys ir Nijolė Šlapelytė.

• Šv. Petro parapijos taryba birželio 15 d. dviejų metų terminui išrinkta iš šių asmenų: Bronė Beržianskienė, Elena Malinauskienė, Stasys Vasiliauskas ir Bill Hargan.

Parapijos auksinis jubiliejus bus švenčiamas spalio 24 d. Parapijos jubiliejinio leidinio išleidimu rūpinasi: Jonas Radas, Elena Malinauskienė ir Marie Toth.

• SLA 200 kuopos auksinis jubiliejus įvyks spalio 3 d. Lietuvių Namuose. Į šį jubiliejinį banketą paminėjimą yra pakviestas SLA prezidentas P. P. Dargis ir yra numatytas praversti kuo įspūdingiau. Bus atlikta meninė programa ir priimami sveikinimai.

Jubiliejaus paminėjimui rengti sudarytas komitetas iš šių asmenų: A. Sukauskas, V. Kazlauskas, dr. S. Šimoliūnas, M. Grinienė, A. Vaitkūnienė, N. Sakio, V. Kulbokienė, P. Sakio, adv. R. Sukauskas, J. Janušio, V. Paužos, Z. Sukauskas, H. Dudas, V. Ogilvio, J. Laukonio ir A. Šiurkaus.

• Prano Baltuonio medžio šaknų paroda Detroito rengia spalio 16-17 d. Lietuvių studentų Detroito skyrius.

• Marija Ramunė Sukauskaitė ir Jerry R. Brown susituokė šv. Antano bažnyčioje birželio 12 d. Marija Ramunė Sukauskaitė yra Bronės ir Antano Sukauskų duktė. (ag)

ELZBIETA RAMANAUSKIENEI

Lietuvoje mirus, dr. VLADUI RAMANAUSKUI su šeima ir kitiems artimie-

siems reiškiamo gilią užuojautą

Lietuvos Nepriklausomybės Fondo Valdyba

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

ir šeimai, mylimai MOTINAI Lietuvo-

je mirus, reiškiamo gilią užuojautą

Eglė ir Bronius Arai ir šeima

A. A. ELZBIETA RAMANAUSKIENEI

Lietuvoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškiamo liūdesio valandoje jos sūnums KOSTUI, dr. VLADUI, VINCUI, JONUI, JUOZUI ir jų šeimoms

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Skyrius Chicagoje

DR. VLADĄ RAMANAUSKĄ,

jo šeimą ir gimines, jo MOTINAI Lietuvoje mirus, giliai užjaučia

Stella ir Vytautas Abraičiai

DR. VLADUI RAMANAUSKUI

ir šeimai, jo MOTINAI mirus Lietuvoje, reiškiamo gilią užuojautą

Dr. Z. Sabataitis su šeima ir Dr. Gintautas Sabataitis

REZISTENCIJA

R. SPALIS

Kviečiame praleisti savo atostogas Pietinės New Jersey Atlanto pakraščio gražiame kurorte

OCEAN CITY

mūsų vasarnamyje. Kambariai su šiltu ir šaltu tekančiu vandeniu kainuoja tarpe \$45.00 ir \$55.00 savaitei dviem asmenim.

Atdari nuo Memorial dienos iki pirmo spalio.

EUGENIJA ir JONAS JASINSKAI
Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Ave., Ocean City,
New Jersey 08226
Telefonai: 399-9871, Privatus 399-1221
Area Code 609

Saugus ir pelningas santaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskačius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525